

EDINOST

Uredništvo in upravnništvo: Trst (3), ulica S. Francesco d'Assisi 20, Telef. 11-57. Dopisi naj se pošiljajo izključno uredništvu, oglasi, reklamacije in denar pa upravnisti. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Last, založba in tisk: Tiskarna «Edinost». Poduredništvo v Gorici: ulica Giosuè Carducci št. 7, I. n. — Telef. št. 327. Glavni in odgovorni urednik: prof. Filip Peric.

Sveta vojna

Citateljem je znano — ponovno smo o tem pisali — da je vojna, naj bo tudi vsaj na zunanji, države članice Društva narodov močno žustno proti vojni. Pododbor za varnost in razorožitve je zaključil pred kratkim svoje zasedanje in je izdelal nove predloge proti temu zlu. Vojna postaja v naši Evropi z vsakim dnem bolj zločin, katerega je treba pobiti kot vsak drug zločin.

Nekaj pobožnega, svetega ima na sebi to gibanje. Sveti, večni bitji proti prokleti vojni! Kdo bi si torej mogel misliti, da bo izbruhnila prav v času splošnega prokljanja vojne nova vojna, ki naj bi bila kar sveta vojna? In vendar se bavi jo te dni vsi listi — in tudi mi smo objavili tozadevno vest — s «sveto vojno», ki jo je napovedal Ibn Saud, kralj arabskih Vahabitov, svojima istotaka arabskima sosedama Transjordaniji in Iraku. Prva dežela se nahaja vzhodno od Palestine ali svete dežele, onkraj reke Jordan, kot pravi že njeno ime Transjordanija. Irak pa je ime starodavne Mezopotamije, dežele, kjer so se nahajale v starih časih pred Kristusom Asirija, Babilonija in druge države, ki so si tam sledile. Skozi sedanjí Irak teče torej reki Evfrat in Tigris. Vzhodno od Iraka je Perzija, severozapadno pa Turčija. Južno od njega pa se razteza med Rdečim morjem in Perzijskim zalivom Arabija, kjer obstojita svobodni kraljevini Hedžas in Nedž.

Tu gospodari kralj Ibn Saud, kateri je proglasil, kot rečeno, «sveto vojno» proti Iraku in Transjordaniji. Sam po sebi pač neznan dogodek, če bi šlo le za vojno med zgoraj omenjenimi vličinami. Toda, kot znano, sta Irak in Transjordanija pod zaščito ali protektoratom Anglije; to se pravi: v praksi sta angleški koloniji, v katerih ima Anglija svoje vojaštvo in torej tudi glavno besedo. Do 1. 1914. so bili vsi ti Arabci pod Turčijo, a po njenem porazu je bila cela Arabija odcepljena od nje. Tedaj je postal Hedžas neodvisna kraljevina, medtem ko je istočasno vzela Transjordanijo in Irak «pod svojo zaščito» Anglija.

Sveta vojna, ki je bila proglašena, je torej namenjena Angliji in tedaj ne gre več le za nekeke krvne ali druge osvete, ki igrajo pri teh ljudskih še vedno veliko vlogo, temveč je to že pravi organizirani nastop proti angleški oblasti in v teh arabskih krajih, nastop, ki zavzemlje oblike obsežnega arabskega narodnega gibanja proti tujcem. Dejstvo, da so dogodki v Arabiji londonske vladne kroge in angleško javnost silno vznemirili, priča, da dela položaj v Arabiji Angležem resne skrbi.

Nikakor seveda ne skrbi angleške vlade vprašanje brambre meje obgroženih protektoratov. Toliko v Iraku in Transjordaniji kolikor tudi v sosedni Indiji ima Anglija na razpolago dovolj sil, a sile, katerim zapoveduje Ibn Saud, niso tolike, da bi povzročale Angležem strah. Cenijo se na 80.000 do 150.000 borcev, ki so sicer oboroženi z modernim orožjem, toda so brez drugih modernih borbenih sredstev, kot so letala, tanki itd. Anglija pa računa, da bo zdobila njih odpor ravno s temi sredstvi, in zato je zbrala ob mejah, ki so ogrožene, že precejšnje število aeroplanov in tankov.

Glavne skrbi, ki jih povzroča Angliji arabska sveta vojna, so drugačne narave. Njene bojne sile bodo morale, če se Arabci sami ne premislijo, nastopiti z vsvo odločnostjo že radi ohranitve prestiža, ki je glavno načelo angleške politike v izvenevropskih krajih. Čim večji pa bi bil vojaški uspeh, tem večja bi bila zguba v moralnem pogledu, kajti agitacija bi utegnila potem objeti tudi mohamedanska ljudstva izven Arabije in posebno v Indiji.

Od tod skrbi londonske vlade. Listi pa že opisujejo pokret kot plod nekeke vseomohamedanske propagande proti Angliji ter opozarjajo na nevarnost za bodočnost. Dejstvo, da je prišlo v Arabiji do svete vojne istočasno

s težkočami v Egiptu, o katerih smo pisali na tem mestu v nedeljo, se navaja kot dokaz, da tako vseomohamedansko gibanje v resnici obstoja, in sicer v obliki organizirane propagande.

Ali se torej ne pripravlja morda v Arabiji in drugod med mohamedanskim svetom Prednje Azije zopet nekaj takega, kar je že okusila Anglija na Kitajskem? Ali se niso pomaknile one sile, ki so bile razdražile proti Angliji Kitajce, bolj proti zapadu, t. j. z daljnega vzhoda na bližnji vzhod? V tem je resnično jedro angleških skrbi glede Arabije, in kot je jasno, so aeroplani in tanki proti nevarnosti te vrste le začasna in nepopolna brambna sredstva.

Če je temu tako, potem je jasno, da mora tudi tu imeti vmes svoje prste ista Rusija, ki jih je imela na Kitajskem. In res so začele deževati proti Moskvi že najrazličnejše obdolžitve. Vseh težkoč, ki jih ima Anglija v svojih kolonijah, je tako vedno kriva ta — šmentana Rusija!

Delovanje poslanske zbornice

V petek se bo pričela razprava o preuredbi nacionalnega predstavništva

RIM, 12. Na svoji jutrišnji seji bo poslanska zbornica razpravljala o raznih zakonskih osnutkih, med katerimi sta važna posebno dva, ki se nanašata na šolsko vprašanje. Pričela se bo nato debata o proračunu ministrstva za mornarico; govorili bodo poslanci Arrivabene, G. Russo in Greco. Razpravo bo zaključil državni podtajnik mornariškega ministrstva admirali Sirriani.

Na vrsto bo prišel nato proračun ministrstva za korporacije, o katerem bo poslanska zbornica razpravljala v sredo in četrtek.

V petek pa se bo pričela razprava o preuredbi nacionalnega predstavništva. Tako vsaj zagotavljajo v političnih krogih. O načrtu, katerega je komisija poslanske zbornice že odobrila, bo poročal on. Meraviglia.

Fašistovski zborovanje v Neaplju

NEAPELJ, 11. Povodom napovedanega velikega zborovanja v Neaplju, se je danes predpoldne vršila na nabrežju Caracciolo fašistovska parada. Oddelke milice, avantgardistov in «Balille» ter skupine članov raznih fašistovskih udruženj je pregledal tajnik on. Turati.

Opoldne se je vršil v gledališču «Giacosa» občni zbor neapeljske pokrajinske fašistovske zveze. Po raznih poročilih o delovanju zveze v preteklem letu, je povzel besedo on. Turati, ki je obširno govoril o disciplini v stranki. Naglašal je, da fašizem ne priznava «polu-bogov» in da je «brezuspšen trud onih, ki si prizadevajo, da bi zgradili oltarje in prižigali sveče». Njegovim besedam so zborovalci burno pritrjevali.

Popoldne se je vršil sestanek fašistovskih vodstev iz pokrajine. On. Turati je imel poldrugo uro trajajoč govor. Zvečer se je fašistovski tajnik podal v gledališče, kjer mu je občinstvo priredilo velike ovacije. Opolnoči je odpotoval proti Rimu.

RIM, 12. Tajnik fašistovske stranke se je povrnil v Neapelja v Rim danes jutraj. Ob 13. uri se je podal v palačo Viminale, kjer je načelniku vlade podrobno poročal o poteku večerajšnjih fašistovskih manifestacij v Neaplju. Kot poročajo listi, so te manifestacije krasno uspele.

On. Suardo podal demisijsko iz zdravstvenih razlogov

RIM, 12. Državni podtajnik v ministrstvu za notranje zadeve on. Suardo, ki je že dalje časa bolan, je podal demisijsko na svoje mesto, ker je potreben daljšega počitka. Načelnik vlade je moral, čeprav z obžalovanjem, vzeti demisijsko na znanje. Suardove posle prevzame on. Bianchi, sedanjí podtajnik v ministrstvu za javna dela.

Nov francoski konzul v Milanu

PARIZ, 12. Za novega francoskega konzula v Milanu je bil imenovan g. De Lafarcade, ki je bil do sedaj gen. konzul v Carigradu.

Telesna vzgoja

na ljudskih šolah

RIM, 12. Predsednik organizacije «Balilla» on. Ricci je sestavil navodila glede telesne vzgoje na ljudskih in srednjih šolah. Navodila, ki obsegajo 46 členov, so bila odobrena od naučnega ministrstva in danes razposlana poedinim pokrajinskim odborom organizacije. Nanašajo se na izbiro telovadno-sportnih ravnateljev, programe in urnike, načelnike zavodov, gojenje in učitelje.

Francija in Vatikan

Pismo kardinala Gasparrija francoskim katoličanom

RIM, 12. Nedavno pismo kardinala Gasparrija francoskim škofom, v katerem je dal papeški državni tajnik francoskim katoličanom navodila za predstoječo volilno borbo, je vzbudilo ne le v francoskih monarhističnih, temveč tudi v republikanskih političnih krogih precej oster odpor, kar dokazuje tudi članek umerjenega «Tempsa». Francoski politiki smatrajo Gasparrijeva navodila za nedovoljeno vmešavanje v francoske notranje zadeve.

V Vatikanu so sprito nepričakovane odpora zelo začuden in sodijo, da je docela neutemeljen, ker se v teh navodilih samo opominja francoske katoličane, naj dajejo prednost verskim pred političnimi interesi. Tako navodila pa po njihovem mnenju sploh niso nič novega, ker jih je sveta stolica dajala že večkrat katoličanom v posameznih državah. Verjetno je, da bo Vatikan v kratkem podrobno pojasnil, kaj je z onimi navodili mislil.

Nocoj je odpotoval mons. Marmaggi, ki je bil pred kratkim imenovan papeški nuncij na Poljskem, v Varšavo, da nastopi svoje nove službeno mesto. Kakor znano, je bil kardinal Marmaggi pred tem svojim imenovanjem papeški nuncij v Pragi.

Trgovina med Italijo in Jugoslavijo

Podatki o uvozu in izvozu

RIM, 12. Agencija «Italia di Oggi» poroča o nekaterih statističnih podatkih, iz katerih sledi, da je Jugoslavija tekom preteklega leta uvozila v celoti 1.959.045 kg marmorja in alabastera v skupni vrednosti 2.577.938 dinarjev. Od tega odpada na Italijo 1.114.491 kg v vrednosti 1.521.344 dinarjev. Da italijanski marmor ni našel še večjega trga v Jugoslaviji, tiči vzrok v lokalni produkciji, ki znaša 100 do 150 vagonov blaga na leto.

Agencija «di Roma» poroča iz Beograda, da je v preteklem letu Italija uvozila med drugimi sledeče jugoslovenske produkte: gradbenega lesa 272.870 ton v vrednosti 545.800.000 dinarjev, jaje 7.142 ton v vrednosti 138.300.000 dinarjev, 32.397 glav klavne živine v vrednosti 90.400.000 dinarjev. Celotna vrednost jugoslovenskega blaga, uvoženega v Italijo tekom leta 1927., znaša 1.580.981.964 dinarjev. Kakor znano, zavzema Italija v jugoslovenskem izvozu s 24,84% prvo mesto, na drugem mestu je Avstrija z 22,64%.

«Jadranska univerza»

RIM, 12. Načelnik vlade je sprejel danes dopoldne upravni svet jadranske univerze «Benito Mussolini» v Bariju, ki mu je predložila prošnjo, naj se pomakne univerza iz kategorije b v kategorijo a. Rektor univerze in občinski načelnik mesta Barija sta mu izročila kratko tozadevno pismo. Načelnik vlade je bil zelo zadovoljen z napredkom univerze tekom njene tretletne obstoja ter je objavil deputaciji, ki mu je o tem poročala, da bo osebno proučil vprašanje prehoda vseučilišča v zaželeno kategorijo a.

Cene kruha

RIM, 12. Agencija «Roma» objavlja statistične podatke o cenah kruha v posameznih pokrajinah kraljevine. Iz teh podatkov sledi, da je kruh najdražji še vedno na Reki, kjer se prodaja v oblikah po 1 kg po 2 liri, po pol kg pa nekaj stotink več kot po dve liri.

Kovinski novci

RIM, 12. Prometno ministrstvo je sporazumno s finančnim ministrstvom dalo pošttnim uradom navodila glede postopanja pri obratu s kovinskimi novci. Pošttni uradi in občinstvo so dolžni sprejemati kovinaste novce po eno in dve liri do najvišjega zneska 50 lir pri vsakem izplačevanju in vplačevanju. Novcev po 20 in 50 stotink pa so dolžni sprejemati do zneska 5 lir.

Za «Balillo»

RIM, 12. V ministrstvih za nacionalno gospodarstvo in finance se pripravljajo zbirka zakonov, ki jih je vlada izdala v zaščito vlagateljev. Minister Belluzzo je pozval vodstva vseh hranilnic, naj pri vseh zaključnih bilancah upoštevajo organizacijo «Balilla», kateri naj nakažejo del fondov, ki so določeni v dohodne namene.

Otvoritev semnja v Veroni

VERONA, 12. Včeraj se je otvoril tradicionalni konjski smenjen, združen tudi z razstavo poljskih pridelkov. Svečani otvoritvi je prisostvoval tudi vojvoda di Bergamo; vlado je zastopal minister za nacionalno gospodarstvo on. Belluzzo.

Blešči vojak proti vojni

Pobuda mednarodne zveze bivših bojevnikov

PARIZ, 12. Zveza bivših francoskih bojevnikov, ki so se tekom vojne borili na fronti, je sklenila sporočiti Družbi narodov naslednje želje:

1) naj bi se razširil sistem varnostnih pogodb in naj bi se izvedla postopna razorožitve; 2) naj bi se po izvršenih razorožitvi uvedlo strogo nadzorstvo, da bi se preprečili prestopki; 3) naj bi se uvedlo razsodiščno postopanje za vse mednarodne spore.

PARIZ, 12. Francosko, nemško ter mednarodno udruženje bivših borcev so dala pobudo za zgraditev velikega mednarodnega spomenika, ki naj simbolizira vse gorje, katerega je pretrpelo človeštvo tekom poslednje svetovne vojne. Spomenik naj bi služil kot svarilno znamenje vsemu svetu.

Pred vladno krizo na Rumunskem?

BUKAREŠT, 12. Položaj vlade se je radi sklepov, ki jih je sprejel svet Društva narodov na svojem poslednjem zasedanju v zadevi madžarskih optantov na Rumunskem, poslabšal in so politični krogi zelo razburjeni sprito neuspeha, ki ga je Titulescu doživel v Zenevi.

Opozicija se pripravlja na ostro borbo proti vladi. Manin, voditelj rumunskih kmetov, je sklical za včeraj sestanek svojega poslanskega kluba, ki je sklenil pozvati one poslance, ki so iz solidarnosti do svojega voditelja Vaide Vojvode zapustili parlament, naj se spet porvnejo v zbornico. Dognavamo, da je baže Manin sporočil vladi, da je pripravljen, računajoč na svojo popularnost, prevzeti vso odgovornost za sedanjí položaj.

Diplomatični incident med Nemčijo in Rusijo

radi aretacij nemških inženirjev v donjskih rudnikih

MOSKVA, 11. Političja policija je odkrila protirevolucijsko zaroto v rudnikih ob Donjevu. Zarotniki so dobivali denarna sredstva iz inozemstva ter so zakrivali več požigov in eksplozij v onih rudnikih. Mnogo inženirjev in izvedencev je bilo aretiranih, med njimi tudi več Nemcev.

BERLIN, 11. Vest, da je bilo v donjskih rudnikih aretiranih več Nemcev, je razburila tukajšnje politične in diplomatske kroge. Vlada je naročila nemškemu poslaniku v Moskvi, naj zahteva od sovjetske vlade točnih pojasnil glede aretacij nemških inženirjev.

Tukajšnje časopise se mnogo bavi z dogodki v donjskih rudnikih in z diplomatskim incidentom med Nemčijo in Rusijo, ki je radi njih nastal. Listi pišejo o prijateljskih odnosih med obema državama in izvajajo, da bodo morali biti že sprito teh aretiranih nemških inženirji izpuščeni na svobodo.

Jugoslovenska narodna skupščina

sprejela proračun ministrstva trgovine

BEOGRAD, 12. Po dvodnevnem odmoru je narodna skupščina danes popoldne ob 16. uri spet pričela s svojim delom. Najprej se je bavila z nujnim predlogom KDK glede zaščite vlagateljev pri bankah. Trgovinski minister dr. Spaho in vladna večina sta nujnost predloga odklonila. Glede zakona o bankah je dr. Spaho dejal, da je izredni načrt že izdelan. Skupščina je nato pričela proračunsko razpravo. Prvi je bil danes na dnevnem redu proračun ministrstva trgovine. Minister dr. Spaho je podal le kratak ekspoz, v katerem je omenil trgovinsko pogodbo z Grčijo, ki je bila sklenjena pred kratkim in ki je važna zlasti za južne pokrajine države. Pogodba bo v kratkem predložena narodni skupščini. Minister je nadalje sporočil, da so v teku pogajanja za revizijo trgovinske pogodbe z Avstrijo in za sklenitev novih trgovinskih pogodb s Turčijo in Španijo. Vladna večina je sprejela njegov proračun. Narodna skupščina je pred koncem nocojšnje seje pričela še razpravo o proračunu ministrstva za socialno politiko.

Minister dr. Marinković

se sestal s Chamberlainom in Stresemannom

BEOGRAD, 12. «Pravda» poroča iz Zeneve, da se je dr. Marinković sestal z angleškim zunanjim ministrom Chamberlainom in nemškim zunanjim ministrom Stresemannom. Marinković in Chamberlain sta razpravljala predvsem o ureditvi odnosov med Italijo in Jugoslavijo. Mednarodni politični krogi polagajo veliko važnost na to, da pride končno do normalnih odnosov med obema sosednjima državama. Razen tega sta se razgovarjala o jugoslovenskem inozemskem posojilu, h kateremu so prispevale tudi angleške finančne skupine.

Z dr. Stresemannom je dr. Marinković govoril, kot pravijo tukajšnji diplomatični krogi, o poglobitvi odnosov med Jugoslavijo in Nemčijo. Ob tej priliki sta državni ugovorila, da so odnosi med obema državama zadovoljivi ter da obstajajo na obeh straneh težnje po čim tesnejšem sodelovanju. Minister dr. Marinković bo meseca maja posetil dr. Stresemanna v Berlinu.

Poslanik general Bodrero pri jugoslovenskem dvornem ministru

BEOGRAD, 12. Italijanski poslanik general Bodrero je bil danes dalj časa pri ministru dvora Jankoviću.

Jugoslovenski znanstveniki povabljeni na manifestacijski kongres v Pragi

BEOGRAD, 12. Danes opoldne je odpotoval iz Beograda v Prago predsednik čehoslovaške interparlamentarne delegacije dr. Uhlirš. Pred svojim odhodom se je poslovil od predsednika vlade Vukičevića in predsednika narodne skupščine dr. Perića. Čehoslovaška delegacija pride v Beograd 21. maja. O priliki svojega poseta v Beogradu je dr. Uhlirš stopil v stike z jugoslovenskimi znanstvenimi krogi ter povabil njihove zastopnike na manifestacijski kongres slovanskih politikov in znanstvenikov, ki se bo vršil v Pragi 26., 27. in 28. oktobra t. l. Takrat bo odkrit spomenik velikemu francoskemu zgodovinarju Ernestu Denisu, zagovorniku slovanskih narodov med svetovno vojno.

Po njegovem dogovoru z vseučiliškim profesorjem dr. Radovanovićem se bodo udeležili tega kongresa zastopniki vseh jugoslovenskih univerz in znanstvenih akademij.

Pred volitvami na Francoskem

PARIZ, 12. Ministrski svet je sklenil, da se bo zasedanje poslanske zbornice zaključilo koncem tega tedna. Potemtakem je pričetek volilnega boja preduril.

Beograjski poročevalec

«Tempsa» izvršil samomor

BEOGRAD, 12. Dr. Jean Camourel, ki je bival že dalj časa v Beogradu kot dopisnik pariškega «Tempsa», je izvršil samomora. Bil je svak bivšega zunanjega ministra dr. Ninčica in v Beogradu zelo znana osebnost. Izvršil je samomor baže, ker mu niso uspeli njegove spekulacije.

Grozna nesreča v Braziliji

Plaz pokopal 200 oseb

SANTOS, 11. V soboto popoldne se je s hriba Serrat, kateri se dviga blizu mesta, nenadoma utrgal ogromen plaz zemlje, ki je pokopal celo skupino modernih hiš, zgrajenih na pobočju hriba. Iz ruševin se izkopal okrog 50 trupel, računajo pa, da je plaz pokopal kakšnih 200 oseb. Vest o strašni katastrofi je napravila globok vtis v vsej deželi.

SANTOS, 12. Številna človeških žrtev, ki jih je zahtevala katastrofa ob pobočju hriba Serrat, ni bilo mogoče do sedaj ugotoviti. Na nasprotnem delu hriba grozi ogromen kompleks zemlje, da se vsuje navzdol. Oblast je odredila, da morajo stanovalci zapustiti hiše, ki so v nevarnosti.

Silen vihar

ob japonskem obrežju

TOKIO, 12. Ob japonski obali je zadivjal pretekoč noč silen vihar, ki ga je spremljal tropičen nalič. 5 parnikov se je zamaš skušalo rešiti iz nevarnosti in se pravočasno doseči tukajšnje pristanišče. Njihova celokupna posadka, ki je štela 164 moških, je po vsej verjetnosti skoro vsa našla smrt v valovih. Torpedolovci, ki je odplul potapljačim se ladjam na pomoč, se je moral povrniti nazaj v pristanišče. Parnik «Koyu Maru» z obsegom 5220 ton se je razbil ob skalah. Ameriškega prekoceanskega parnika «President Lincoln», ki je imel dopeti davi v Yokohamo, še ni. Med tem vihar še ni ponehal in valovi se neprestano valijo preko nizkih brežin in pustošijo ribiške vasi, polja in nasade.

Letalec Kinkad ponesrečil tekom poskusa za doseg hitrostnega rekorda

LONDON, 12. Davi je hotel poročnik Kinkad vnovič napraviti poskus, da prekosi svetovni rekord v hitrostnem letu, ki ga je postavil poveljnik De Bernardi. Pri prvem poskusu mu ni deloval motor in je moral Kinkad pristati. Po natančnem pregledu motorja se je popoldne znova vzdignil v zrak. Start se mu je posrečil. Toda nenkrat je letalo tresčilo v vodo. Na mesto nesreče je prihitelo več parnikov, letalca so sicer spravili iz vode, a je bil že mrtev.

Politične beležke

Poljski tisk o volitvah na Poljskem

Poljski listi prinašajo te dni obširne komentarje o izidu volitev in z večjo ali manjšo zadovoljnostjo ugotavljajo zmago vladnega bloka. Desničarske časopise, ki je prvo začelo pretresati rezultate in posledice volilne borbe, trdi, da so volitve povzročile veliko gibanje k levi, kar se že izraža v poljskem političnem življenju.

«Kurjer Poranny» pobija to trditve in pravi, da je naivno govoriti o skupni fronti, ki se začenja pri komunistih in obsega poljsko socialistično stranko, poljedelsko skupino in tri četrtine vladnega bloka. Na skupno fronto med komunisti in socialisti ni mogoče niti misliti, pravi list in dodaja, da ima takšno pisanje desničarskega časopisa samo namen pripravljati gesla za borbo proti konsolidacijskemu delu maršala Pilsudskega. Volitve so pokazale, — zaključuje list — da ne bo prav nič težko premagati ovire, ki jih stavi desničarska opozicija.

V socialističnem «Robotniku» piše poslanec Niedzialkowski na uvodnem mestu, da bi zmaga vladnega bloka imela zelo veliko vrednost, ako bi ne bilo dela Pilsudskega, okrožnih načelnikov, policije itd. Ob takšnih okoliščinah se je treba ču

diti dejstvu, da je vladni blok dobil v okrožjih samo 104 mandate in da je na državno listo dobil samo 24 mandatov. Končno naglašal Niedzialkowski uspeh poljske socialistične stranke, za katero je bilo kljub oviram, ki so jih stavile oblasti in policija, in brez denarnih sredstev, propagande iz letaki in potom radija, oddanih 1.411.000 glasov.

«Gazeta Poranna» ugotavlja, da so vse stranke, ki so izbrale v agitacijske svrhe cerkev in vero, doživle bridko razočaranje, kajti volilci dandanes vedo, da mora biti cerkev nad strankami in da njena naloga nima nič skupnega s strankarsko aritmetiko.

V «Warszawski» piše poslanec Stronski, da so zadnje volitve zaključile staro in otvorile novo dobo v odnosih med vlado in v zbornico. Po majskem prevratu so kvarile odnose med vlado in zbornico večne borbe in nasprotja. Prej je vlada preprečevala delo zbornice in odlašala njena zasedanja, kadarkoli se ji je zljubilo, sedaj pa, ko je bil z veliko udeležbo vlade izbran nov sejm, se nudi možnost, da se odnosi med vlado in zbornico uredijo. Vprašanje je le, kako bo plodonosno

delo novega sejma in kaj bo napravil v zbornici.

Hebrejski «Nasz Przeglond», glasilo manjšinskega bloka, ugotavlja, da so manjšine dobro ohranile svoje pozicije, kajti dobile so 80 poslancev napram 82, ki so jih imele prej. List se čudi, kako morejo nekateri listi vladnega bloka sprčo tako neznanega nazadovanja trditi, da je manjšinski blok, ki mu oni pripisujejo ineditistična stremjenja, doživel hud poraz.

Svetovna konferenca v Pragi

Svetovna zveza za mednarodno prijateljstvo je na poziv sv. cerkve sklenila, da skliče svoj kongres letos koncem avgusta v Pragi. Kongres bo predvsem pretresal vprašanja miru in razorožitve. Do sedaj je zagotovljena navzočnost mnogih znanih politikov in cerkvenih visokih dostojanstvenikov; navzočni bodo n. pr. švedski nadškof Soederbloma, predsednik mednarodnega urada dela v Ženevi Albert Thomas, voditelj francoskih zionistov Marko Sangulera, predsednik nemškega državnega sodišča dr. Simons, dr. Hans Luther in mnogi drugi. Na kongresu bo govoril tudi češkoslovaški minister za zunanje zadeve dr. Edvard Beneš.

prebivalci. Rešenih je bilo mnogo listin, vendar pa so bili v nekaterih uradih, kakor v dvorani za sodne razprave, v sodniškem uradu, v odvetniški sobi ter v sodniški pisarni, uničeni vsi važni dokumenti.

Medtem je prihitel na lice mesta tudi oddelek tržinskih ognjegašev pod poveljstvom poročnika Uxa. Gašenjskeje e nadaljevalo z največjo energijo in okoli 14. ure je bil požar omejen in par ur pozneje docela udušen. Toda kljub temu je požar silno opustošil sodniško poslopje. Razen strehe in podstrešnih prostorov so plameni razdejali dvorano za sodne obravnave ter tri druge dvorane. Na nekem mestu so plameni že prodili do pritličja, tako da je iz kleti videti nebo. Veliko škodo je seveda povzročila tudi voda, ki je poplavlila vse prostore in pokvarila mnogo dokumentov. Zunanji zidovi postopaj, okrašeni s starinskimi okraski, pa niso trpeli velike škode; le na desnem stolpu je zidovje razpokalo na zgornjem delu.

Materijalna škoda se cení na približno 100.000 lir; do sedaj pa ni bilo mogoče še preccntiti škode, ki je nastala radi izgube številnih dokumentov.

Samomor.

V svojem stanovanju v ulici Ferreria št. 2, si je večeraj jutraj vzjel življenje 70-letni Josip Rocco. Okoli 9. ure se je starec zaprl v svojo sobo ter se obesil na kavelj pri oknu. Kmalu potem je njegova žena, ki se ji je čudno zdelo, da ni starca na spregled, hotela pogledati v sobo, a je našla vrata zaklenjena od znotraj. Tedaj jo je popadla slutnja, da se je zgodilo nekaj nenavadnega. Na njeno vpitje in tamaranje njenih dveh hčerk so prihiteli iz bližnjih stanovanj ljudje, ki so nenadoma iskali pomoči v bližnjem vojašniškem miškarju. Nekateri milničniki so se takoj podali na lice mesta, vložili vrata ter rešili obešenca iz groznega položaja. Toda bilo je seveda prepozno; zdravnik rešilne postaje, ki je bil telefonično poklican na pomoč, je mogel samo ugotoviti, da je nesrečni starec že mrtev.

Rocco je izvršil obupni korak, kajti radi neke živčne bolezni, ki ga je že večkrat privedla do tega, da je skušal končati z življenjem.

Nenavaden lov.

Ko je ribič Avgust Malek iz Barokov v nedeljo popoldne nastavljal mrežo v bližini Čedasa, je zapazil nedaleč od brega na morskem dnu velik omet. Radoveden, kaj je neki v ometu, ga je Malek s pomočjo saka potegnil v čoln. Tedaj je presenečen ugotovil, da je v ometu človeški zapledek moškega spola, rojen v 5. mesecu. Malek je obvestil o dogodku orožnike, ki so dali prenesti zapledek na barokovljansko pokopališče.

Neznanec lov.

Ko je ribič Avgust Malek iz Barokov v nedeljo popoldne nastavljal mrežo v bližini Čedasa, je zapazil nedaleč od brega na morskem dnu velik omet. Radoveden, kaj je neki v ometu, ga je Malek s pomočjo saka potegnil v čoln. Tedaj je presenečen ugotovil, da je v ometu človeški zapledek moškega spola, rojen v 5. mesecu. Malek je obvestil o dogodku orožnike, ki so dali prenesti zapledek na barokovljansko pokopališče.

Neznanec lov.

Ko je ribič Avgust Malek iz Barokov v nedeljo popoldne nastavljal mrežo v bližini Čedasa, je zapazil nedaleč od brega na morskem dnu velik omet. Radoveden, kaj je neki v ometu, ga je Malek s pomočjo saka potegnil v čoln. Tedaj je presenečen ugotovil, da je v ometu človeški zapledek moškega spola, rojen v 5. mesecu. Malek je obvestil o dogodku orožnike, ki so dali prenesti zapledek na barokovljansko pokopališče.

Neznanec lov.

Ko je ribič Avgust Malek iz Barokov v nedeljo popoldne nastavljal mrežo v bližini Čedasa, je zapazil nedaleč od brega na morskem dnu velik omet. Radoveden, kaj je neki v ometu, ga je Malek s pomočjo saka potegnil v čoln. Tedaj je presenečen ugotovil, da je v ometu človeški zapledek moškega spola, rojen v 5. mesecu. Malek je obvestil o dogodku orožnike, ki so dali prenesti zapledek na barokovljansko pokopališče.

Neznanec lov.

Ko je ribič Avgust Malek iz Barokov v nedeljo popoldne nastavljal mrežo v bližini Čedasa, je zapazil nedaleč od brega na morskem dnu velik omet. Radoveden, kaj je neki v ometu, ga je Malek s pomočjo saka potegnil v čoln. Tedaj je presenečen ugotovil, da je v ometu človeški zapledek moškega spola, rojen v 5. mesecu. Malek je obvestil o dogodku orožnike, ki so dali prenesti zapledek na barokovljansko pokopališče.

Neznanec lov.

Ko je ribič Avgust Malek iz Barokov v nedeljo popoldne nastavljal mrežo v bližini Čedasa, je zapazil nedaleč od brega na morskem dnu velik omet. Radoveden, kaj je neki v ometu, ga je Malek s pomočjo saka potegnil v čoln. Tedaj je presenečen ugotovil, da je v ometu človeški zapledek moškega spola, rojen v 5. mesecu. Malek je obvestil o dogodku orožnike, ki so dali prenesti zapledek na barokovljansko pokopališče.

Neznanec lov.

Ko je ribič Avgust Malek iz Barokov v nedeljo popoldne nastavljal mrežo v bližini Čedasa, je zapazil nedaleč od brega na morskem dnu velik omet. Radoveden, kaj je neki v ometu, ga je Malek s pomočjo saka potegnil v čoln. Tedaj je presenečen ugotovil, da je v ometu človeški zapledek moškega spola, rojen v 5. mesecu. Malek je obvestil o dogodku orožnike, ki so dali prenesti zapledek na barokovljansko pokopališče.

Neznanec lov.

Ko je ribič Avgust Malek iz Barokov v nedeljo popoldne nastavljal mrežo v bližini Čedasa, je zapazil nedaleč od brega na morskem dnu velik omet. Radoveden, kaj je neki v ometu, ga je Malek s pomočjo saka potegnil v čoln. Tedaj je presenečen ugotovil, da je v ometu človeški zapledek moškega spola, rojen v 5. mesecu. Malek je obvestil o dogodku orožnike, ki so dali prenesti zapledek na barokovljansko pokopališče.

Neznanec lov.

Ko je ribič Avgust Malek iz Barokov v nedeljo popoldne nastavljal mrežo v bližini Čedasa, je zapazil nedaleč od brega na morskem dnu velik omet. Radoveden, kaj je neki v ometu, ga je Malek s pomočjo saka potegnil v čoln. Tedaj je presenečen ugotovil, da je v ometu človeški zapledek moškega spola, rojen v 5. mesecu. Malek je obvestil o dogodku orožnike, ki so dali prenesti zapledek na barokovljansko pokopališče.

Neznanec lov.

Ko je ribič Avgust Malek iz Barokov v nedeljo popoldne nastavljal mrežo v bližini Čedasa, je zapazil nedaleč od brega na morskem dnu velik omet. Radoveden, kaj je neki v ometu, ga je Malek s pomočjo saka potegnil v čoln. Tedaj je presenečen ugotovil, da je v ometu človeški zapledek moškega spola, rojen v 5. mesecu. Malek je obvestil o dogodku orožnike, ki so dali prenesti zapledek na barokovljansko pokopališče.

Neznanec lov.

Ko je ribič Avgust Malek iz Barokov v nedeljo popoldne nastavljal mrežo v bližini Čedasa, je zapazil nedaleč od brega na morskem dnu velik omet. Radoveden, kaj je neki v ometu, ga je Malek s pomočjo saka potegnil v čoln. Tedaj je presenečen ugotovil, da je v ometu človeški zapledek moškega spola, rojen v 5. mesecu. Malek je obvestil o dogodku orožnike, ki so dali prenesti zapledek na barokovljansko pokopališče.

Neznanec lov.

Ko je ribič Avgust Malek iz Barokov v nedeljo popoldne nastavljal mrežo v bližini Čedasa, je zapazil nedaleč od brega na morskem dnu velik omet. Radoveden, kaj je neki v ometu, ga je Malek s pomočjo saka potegnil v čoln. Tedaj je presenečen ugotovil, da je v ometu človeški zapledek moškega spola, rojen v 5. mesecu. Malek je obvestil o dogodku orožnike, ki so dali prenesti zapledek na barokovljansko pokopališče.

V tako kratkem času dva samomora v eni hiši Vsa vas je zmedena, prestrašena, ker Storie ne pomenijo take družinske nesreče.

Vzrok tej nesreči je bil prepričanje, da je bil zelo miren, inteligenten mladenič. Zato se cela vas čudi, kako je mogel tako hitro obupati. Živel in obdeloval je premoženje z materjo in sestro že več let. Pri tem svojem delu je bil trdno uverjen, da bo postal gospodar - kmet, kar so mu bratje in sestre, ki jih je precej razkropljenih po svetu, po očetovi smrti tudi obljubili. Zadnje leto pa je uvideval, da iz premoženja ne bo nič. Posebno se ni mogel pogoditi s sestro Marico. Imel je tudi precej hudo srčno napako. To, pravijo njegovi prijatelji, da je bil pravi vzrok, ki ga je privedel do obupnega koraka. Sestra je bila po bratovi smrti kakor brez glave. Čutila se je krivo bratove smrti. Tako si je tudi ona končala življenje. Mlada samomorilca (27, 32 let) sta pustila staro, bolno mater, ki mislno čaka rešitve svojega življenja in trpljenja. Ta velika nesreča je je napravila topo in brežutno... Ljudje na splošno pa

Vest z Goriškega

Goriške mestne vesti

Padel z vlaka.

Včeraj je na železniški postaji v Stanjevu padel z vlaka 19-leten železničar Gernek Avgust, doma iz Kobje glave, katerega je isti vlak pripeljal na goriško postajo Sv. Gore. Od te postaje je bil z avtomobilom Zeleneza križa prepeljan v goriško občinsko bolnišnico, kjer bo moral dalj časa zdraviti zlomljeno desno ramo in druge pri padcu zadobljene rane na glavi.

Na obrazu se je poškodeval

v soboto majhen, 5-letni Armand Mognone, stanujoč v ulici Duomo. Na trgu Duomo se je igral z otroci. Pri igranju pa je tako nesrečno padel, da se je precej udaril na ustnicah. Nemudoma je bil prepeljan v mestno bolnišnico, kjer se bo moral zdraviti kakih 10 dni.

Izpred sodišča

Ker ni naznanjala prenočevalcev se je morala zagovarjati pred tribunalom gostilničarka Katerina Drok iz Podbrda. Enkrat je bila že obsojena na 500 lir globo na sodnji v Tolminu. Obtožbenka pravi, da je vselej redno naznanjala podbrškemu uradu za javno varnost osebe, ki so pri njej prenočevale. Tudi knjigo je držala v redu. Samo ono jutro ni mogla iti na urad javne varnosti, ker je bila bolna. S tem se je torej nekoliko kaznila. Poslala pa je tja pozneje svojega sina, da jo je opravił mesto nje. Sodni zbor je sodbo le v toliko spremenil, da je prejšnjo kazen izpremenil v pogojno.

Hčerka se je učila plesati.

Gostilničarka Alojzija Polli je bila obtožena, da je dovolila plesati v svoji gostilni, ne da bi si priskrbela poprej potrebno dovoljenje. Pred sodnijo pa pravi gostilničarka, da ni držala oni večer, ko so prišli organi javne varnosti v gostilno, nobenega plesa. Res pa je, da je nek mladenič učil plesati njeno hčerko nek nov ples. Sodnik se je dal prepričati ter oprostil gostilničarko radi pomanjkanja dokazov.

Orožnikom se je upiral.

Alojz Roder je šel s svojim prijateljem Kocjančičem nekega večera proti Mirnu. Orožniki so pa ustavili Kocjančiča radi neke denarne kazni. Roder se jim je uprl, rekoč, da na kak način tako postopajo z njegovim prijateljem. Začelo se je prekanje, nakar, pravi Roder, so ga orožniki začeli pretepati in suvati ter ga gnali na orožniško postajo v Mirnu. Kocjančič potrdi prijateljevo izjavo. Oba orožnika pa to odločno zaničata.

Roder je bil obsojen na en mesec zapora ter na poravnavo sodnih stroškov.

Ne polji nas v skušnjavo.

Pred tribunalom sta se morala zagovarjati Bernard B. in Marija S., prvi, ker se je nasilno spozabil nad žensko S., druga pa, ker je B.-u zmanjkalo oni večer 100 lir z listnico vred. Obtoženec, velik, močan mož, debel v obraz, z majhnimi očmi, skrivajočimi se za debelimi trepalnicami, se neprestano amehlja. Skoraj na vsa predsednikova vprašanja odgovarja le to, da je bil zelo pijan ter da se je malo spominja na oni večer v marcu.

Zenska, suha in izpita, pravi, da ona ni izmaknila B.-u listnice. Našla jo je na onem mestu, ko je šla bolj pozno po onem dogodku laikat robec, ki ga je zgubila. Nato je nekaj denarja porabila, da je plačala gospodnji stanovanje, drugi del pa je obdržala sama zase.

Organi javne varnosti, ki nastopijo kot priče, povedo na kratko samo zadevo radi denarja. B.-ovi tovariši pravijo, da so dosti popili oni popoldan; vsega skupaj okrog 11 do 12 litrov. Torej ni čudno, če je bil B. pijan. Se manj čudno pa da se je v pijanosti obnašal na tak način.

B. in Marija S. sta bila obsojena, in sicer prvi radi nasilja.

B. in Marija S. sta bila obsojena, in sicer prvi radi nasilja.

B. in Marija S. sta bila obsojena, in sicer prvi radi nasilja.

B. in Marija S. sta bila obsojena, in sicer prvi radi nasilja.

ne morejo pojmili, da si človek radi dediščino vzame življenje.

Kakor belžan je radi tega vplival pogreb pok. Pavla Uršiča, mladeniča iz Stori št. 31. Njegova naravna smrt, njegovo početno trpljenje, mirno tikanje smrti je živo nasprotje prej povedanega. Izdajal je v soboto, 3. t. m., zjutraj.

Cela vas se je zbrala na njegovem domu. Pevci so mu zapeli... Oj, z Bogom z Bogom, dragi ti... Nato se je začel premikati sprevid proti cerkvi. Neshi in spremijali so ga tovariši, dekleta so mu nesla pet krasnih vencov, od zadaj — vsi vaščani. Ginljivo je bilo slovo na pokopališču. Vse je jokalo, ker veli so ga spoštovali in radi imeli. G. župnik ga je v svojem nagrobnem govoru predstavil kot vzor-mladeniča, ki je postal žrtev svoje dolžnosti (ponesrečil se je pri vojakih). Istotako se je poslovil od pokopnika njegov tovariš v imenu mladine. Nikdar ne bi bilo na pokopališču toliko ljudi, toliko solz... Se enkrat so mu zapeli in zemlja je padla nanj...

Prosi za nas, predragi Pavel, na onem svetu!

KOBARID

Tujski promet

Razni trgi v gornji soški dolini delajo v prvi vrsti na to, da povečajo na kak način svoje materialno blagostanje. Razsodni ljudje, ki jim je pri srcu blagostanje in prospeh rodnega kraja, iščejo raznih poti, po katerih bi lahko uspeli. Eden izmed zelo važnih čimeljev, pravijo, je tudi tujski promet. Po sebo v pisani soški dolini. Naprednejši trgi delajo z marljivostjo in razsodnostjo na povečanju tega prometa. Kobariid res da ni ena izmed važnih letoviščarskih točk; kljub temu pa bi moral skrbeti dosti več za pospeševanje tujskega prometa. Saj vendar njegova okolica s krasnim pogledom na imponentne Krnove stene ne zasluži omalovaževanja. — Ne vem sedaj, komu bi prisodil nemarnost glede reklame za tujski promet v našem trgu. Ali občini ali nam Kobariidcem samim? Na primer vprašanje je, ali je bilo umestno, da se je to dni posekala pred cerkvijo sv. Antona zelo lepa in velika pošata lipa, ki je bila trgu zlasti v lepih poletnih dneh v kras. S tem se uničuje krasota trga, mesto da bi se olepševal.

Nevarni strahovi.

Pred goriško preturo se je nahajal v soboto 24-letni Viljem Chebat. Chebat je bil 9. decembra sprejet v bolnišnico «Uslimljenih bratov» v Gorici, radi rane, povzročene z orožjem. Na vprašanje, kako je bil ranjen, pove on celo zgodbo: Zvedel je, da se bodo nad Oslavijo v Brdih na določen dan zbrali slovenski iredentisti na nekem pokopališču. On, kot dober fašist, je sklenil odkriti skupino zarotnikov. Pojasnil je nato zadevo še nekaterim tovaršem-milničnikom, nakar se vsi napotijo na naznačeni kraj. Vodstvo milničarjev-tovarišev prevzame on. Izbere strategična mesta za tovariše ter jim veli na naskok. Kaj se je nato zgodilo, ne ve povedati nobeden izmed njegovih tovarišev. Povedati vedo samo to, da je v tili, temni noči nenadoma zadonelo več strelcov. Za tem se jim je prikazal njihov vodja ves blede ter v močnih krčih; ko je prišel do njih, je telebnil na tla nezavesten.

Ko se je čez nekaj časa nekoliko zavedel, je dejal, da je videl neko senco, katero je začel zasledovati, ter je sprožil proti njej nekaj strelcov. Senca se je nato obrnila ter streljala proti njemu in ga tako ranila.

Oblastva so na tako izjavo Chebata nemudoma započele strogo preiskavo, ki pa ni imela uspehov. Chebat je bil potem primoran se zagovarjati pred sodnijo, ker je bila vsa njegova pripovedba le sad njegove bujne domišljije. Pred sodnijo je Chebat zopet ponovil od začetka do konca vso pripovedbo. Njegovi tovariši ponovno potrdijo, da niso videli nobenega zarotnika ali kake podobne sence. Milničnik Valentin pove celo, da je slišal od raznih prijateljev Chebata, kako jim je slednji pravil, da si bo vzjel življenje, ker da je že vsega sit. Tudi vse druge priče izjavijo, da niso našle po natanih preiskavah nobenih znakov o sestankih kakršnih iredentistov. Chebat, ki je dejanje potvrdil, je bil obsojen pogojno na tri mesece ječe.

SEDLO

Preteklo je že dva meseca, odkar smo izgubili našo samostojno občino Sedlo in s tem tudi občinskega načelnika. Danes, po preteku tega časa, lahko poudarjamo, da nam tega ni žal, temveč smo celo zadovoljni, ker obljubljene so nam razne ugodnosti z veliko manjšimi stroški.

Proti novopostavljenemu prefektornemu komisarju, kateri zavrne naše združene občine Sedlo-Breginj upravlja tudi vse ostale občine nekdanjega Kobariškega sodnega okraja, se nimamo pritoževati. Prav so nam prišli njegovi ukrepi glede uradnih ur, ker dosedaj nismo bili tega vajeni. Rešitve pa čakajo še vsa sledeča važna in nujna vprašanja, katere bo sedanji prefektorni komisar v prid naše občine gotovo rešil, kar kop upamo:

1.) Vknjižba občinskih deležev;

zadeva, ki se rešuje že nad 30 let. Popolnoma nejasno nam je, kako stvari stoji, da smo vsi zainteresirani segli že nešteto krat v žep za krite stroške.

2.) Končna ureditev vprašanja vodovoda za vasi Sedlo - Homec in Podbelo.

3.) Proučitev načrta in dogovor z občino za skupno delo in prekrbo električne razsvetljave, kajti neumestno je, graditi dve centrali in plačevati dvojne stroške.

4.) Zdravičev vseh interesentov za graditev vsaj lesenega mostu čez potok Belo pri Malneh, posebnost v sedanjem času, ko imamo vsi dosti časa, zmognih moči in materiala, da vse delo lahko izvršimo sami s prav majhnimi stroški.

5.) Vprašanje, ali ne bi kazalo popraviti ograjni zid pokopališča na robote, vojna škoda se da pozneje v druge, tudi zelo koristne

svrhe. Za popravo cerkve, beljenja itd.

Našel bi se marsikatero nujno in v obče koristno napravo in popravo, pa bodi za enkrat dovolj!

Ob koncu dopisa bi rad vprašal odbor melekarske zadruge, ali bi ne bilo prav, da bi za v resnici revnejše družine znižali cene mleku; saj vendar ni pravičeno, da se mleko plačuje vedno enako, dočim se je cena živini, mesu in mlečnim izdelkom znižala skoraj na polovico.

KOBARID

Tujski promet

Razni trgi v gornji soški dolini delajo v prvi vrsti na to, da povečajo na kak način svoje materialno blagostanje. Razsodni ljudje, ki jim je pri srcu blagostanje in prospeh rodnega kraja, iščejo raznih poti, po katerih bi lahko uspeli. Eden izmed zelo važnih čimeljev, pravijo, je tudi tujski promet. Po sebo v pisani soški dolini. Naprednejši trgi delajo z marljivostjo in razsodnostjo na povečanju tega prometa. Kobariid res da ni ena izmed važnih letoviščarskih točk; kljub temu pa bi moral skrbeti dosti več za pospeševanje tujskega prometa. Saj vendar njegova okolica s krasnim pogledom na imponentne Krnove stene ne zasluži omalovaževanja. — Ne vem sedaj, komu bi prisodil nemarnost glede reklame za tujski promet v našem trgu. Ali občini ali nam Kobariidcem samim? Na primer vprašanje je, ali je bilo umestno, da se je to dni posekala pred cerkvijo sv. Antona zelo lepa in velika pošata lipa, ki je bila trgu zlasti v lepih poletnih dneh v kras. S tem se uničuje krasota trga, mesto da bi se olepševal.

Sploh so danes gospodarske razmere take, da se morajo z razsodnostjo in pridnostjo izkoristiti vsi viri gospodarstva, od katerih upamo, da bomo imeli kakor koristi. Zato ne smemo iti niti preko tujkega prometa. Skrbeti je treba, da ga dvignemo. In v ta namen je predvsem potrebno, da olepšujemo naše trge!

PRVAČINA

Zlata poroka.

V nedeljo, dne 4. t. m., sta v dobro znani družini «Krvina» obhajala pedesetletnico svoje poroke gospe Jožeta Zorn, roj. Gregorič, in gospe France Zorn, oba že v visoki starosti. — Na mnoga leta in obilo sreče in zadovoljstva!

Zdravstvene razmere v Gorah

in njihovo zboljšanje

(Marsikomu v premislek)

Zdravstvene razmere v Gorah niso bogve kako sijajne, čeprav v Gorah ne primanjkuje dobrega znaku. Najprej opazimo, da je zelo razširjena jetika, ki pomori dosti mladeničev in deklet, dosti družinskih očetov in mater. Pogosto se pripeti, da najprej umrje v družini eden, nato čez par let drugi, čez nekaj časa tretji... Eden za drugim odhajajo v večnost, a sosedi pravijo: Jetika je izbrała to hišo za svoje gnezdo. Kot so umrli ti trije, tako bodo tudi drugi, čeprav so sedaj še rdeči in močni.

Kaj je temu vzrok? Je morda bolezen že v krvi? So morda že od usode namenjeni jetiki? O nim, ki verjamejo v usodo, odgovorim najprej: K repki možje ne verujejo v usodo, kot tudi ne verujejo raznim drugim kvantam. Oni nosijo, oziroma vodijo svojo usodo z lastnimi močmi, se ne tolažijo v nesreči z «namenjeno je». Tako tudi jaz ne verujem v «namenjeno» in zato hočem spregovoriti o vsem, kot mi je na srcu.

Čemu bi zavijal svoje mišljenje v rokavice Sem gorski sin, zato naj moje besede padejo na ravnost, kamor spadajo. Dostikrat je kriva velikih žrtev ravno nemarnost. Kdor dobro pozna gorske razmere, mi bo potrdil, kdo drugi pa bo namrdnil obraz, češ, saj to bi nam lahko povedal na uho, vsaj v drugi obliki, da bi tega ne slišali drugi.

Kar se tiče nemarnosti, se v Gorah položaj le počasi zboljšuje. Treba je le malo pogledati v gorske domove, pa se vidi, da o dobri snagi na splošno ni niti govora. Le redkokje se naleti na pljuvalnike, ker navadno se pljuva kar na tla. Seveda to ni čedno, pa tudi zdravo ni. Recimo, pride v obiske jetikav človek. Se pogovarja z domačini, a zraven sika na pod pljunke, nasičene z bacili. On lepo odkreva domov, a kjer je vasoval, ostanejo njegovi pljunki, nasičeni z bacili. Ti se posušijo in drugi jih vdihavajo. Tako se počasi lahko nalezajo morilke jetike.

Zato je treba napovedati boj pljunkom. Kdor ima potrebo pljuvati, naj pljuje le v pljuvalnik, kateri naj se pa večkrat dobro osuši. O vsaki priliki je treba poudarjati, da snažen fant in snažno dekle nikdar ne pljujeta na tla.

DNEVNE VESTI

70. obletnica rojstva predsednika

čehoslovaške republike T. G. Masaryka

Masaryka

Iz Prage nam pišejo: Preteklo sredo, dne 7. t. m., je Čehoslovaška republika praznovala 70. rojstni dan svojega vrhovnega poglavarja in ustavitelja čehoslovaške narodne države. Masaryk se je rodil 7. marca 1. 1859. v Hodoninu na Moravskem, in sicer kot sin siromašne moravsko-slovaške rodbine. Prvotno se je učil obrti, deček pa se je želel št učenja, kar sam vpisal najprej v realno v Hustopeči, pozneje pa je privatno študiral na Dunaju gimnazijo. Potrebna sredstva za prehrano pa si je zaslužil s poučevanjem. Šestindvajsetletnik je bil promoviran na dunajski filozofski fakulteti ter že leta 1879. postal docent istega vseučilišča. Pozneje je bil poklican na praško vseučilišče kot redni profesor. Toda ni se proslavil samo kot učenjak in profesor, stopil je marveč kmalu tudi na socialno, publicistično in politično polje ter osnoval tudi svojo česko realistično stranko. Ta ga je leta 1907. izvolila v avstrijski parlament, kjer se je krepko zavzel za pravice avstrijskih Slovanov. Najbolj pa se je proslavil in dosegel tudi velikanske uspehe na političnem polju

Govorili smo o slučaju, da bolan človek pride v obiske. Kaj pa je šele tam, kjer je ta bolnik doma? Živi v isti hiši z drugimi z njimi diha isti zrak. Dostikrat se zgodi, da je iz iste skleda, spi v isti spalnici ali morda celo isti postelji. In to večkrat ravno radi neznanja ali pa radi trde vere v «namenjeno».

Vsak kolikor toliko misleč človek pač uvidi, da se v taki hiši udomači jetika. Taka hiša je prav pripravna zanj, zato pa tudi vsakih par let, ako ne pogostejše, žanje svoje žrtve. Tu je potreben pouk in v to so predvsem poklicani naši izobraženci. Ni potreba, da samo pri litru govorijo o narodu, ampak morajo to dokazati v dejanju. Posnemati morajo one, ki gredo med ljudstvo, ki o vsaki priliki poudarjajo, kako se mora odpo-moči temu ali onemu. Potrditi se mora, da je med izobraženci nekaj ljudi, ki se trudijo v tem smislu. Tem nekaterim bi bilo potrebno, da se pridružijo tudi drugi, ki tega do sedaj niso še napravili. Vedeti morajo, da dolžnost vsakega izobraženca je poučevati nepoučene brate. Ako tega ne store, jim lahko vest o-čita, da so krivi pred ljudskim zdravjem, da so krivi pred na-rodnom.

Marsikateri bi to že napravili, samo ako bi dobili zato, kako plačilo. Povem pa odkritosrečno, da plemeniti mož ali žena, naj bo kdorkoli, rad porabi svoj prosti čas v dobrobit ljudskega zdravja. Njemu je obilno plačilo v tem, da vidi več zdravih lic med mladino in med odraslimi.

Kje pa naj začnem? — me bo vprašal kdo. — Brat, ti ki si plemeniti po mišljenju, ki ne ljubiš ljudstva samo pri litru ali pri polni mizi, začni kar v bližnji okolici. Delo ni lahko in tudi ne prinaša osebnih koristi, zato, pa je tem bolj plemenito. Začni boj proti nemarnosti, pred vsem med mlajšimi. Tu je delo lažje, ko med starejšimi, ki so že otopeli v svojih razvadah.

Pojasni jim, kako se razširjajo bolezni; za zgled jim lahko navedeš hišo, kjer je jetika požela že več žrtev. Ni neobhodno potrebno, da navedeš hišo v bližini. Itak bodo ljudje po tvojem zgledu mislili tudi na bližnji.

Treba je pojasniti tudi, kako se širi jetika potem oblik umrlih bolnikov, ako se pravilno ne razkužijo. Namreč v takih oblika- kah je dosti bacilov. Ne zado- stuje, ako se taka obleka samo opere, ker to še ne zamori bacilov. Kdor obleke nerazkuženo o-obleko, obleče z njo tudi nešteto bacilov, kateri mu počasi iz- podjedajo zdravje.

Treba je tudi bolnika ločiti

pri skledi, ker njegove sline so polne bacilov. Tudi mora imeti posebno spalnico, da ponoči ne vdihujejo drugi, med spanjem bolezni v svoja pljuča. Njegovo namizno posodo je treba prati tudi posebej. Snovi ne zmanjka tako hitro.

Poudariti je tudi treba, da se okna ne odpirajo samo enkrat na leto in o velikonočnem času, ampak večkrat na dan. V zaprtih, zatohlih izbah se mora sčasoma naseliti bolezen. Tu in tam se še dobijo ljudje, ki preživijo leto in zimo v takih zatohlih prostorih, a vendar se tudi ti po-časno krčijo.

Druga grda navada je, da vo- dijo na «vahtanje» male otroke. Ako umrje kdo, vsaj v nekate- rih krajih, ga gredo vahtati in s seboj vzamejo tudi male otro- ke. Pri tem ne gledajo prav nič na to, kako bolezen je imel ranj- ki. Tam prebijo ubogi otroci po- več ur, včasih celo noč. Tam se tudi lahko nalezijo bolezni. V slučaju nalezljive bolezni se ta naglo razširi na ta način po vsej vasi in tako so v svoji nepre- misljenosti stariši krivi smrti lastnih otrok.

Treba je povsod poudarjati, da nosilci zdravja so snaga, v o- bleki in telesu, solnce in zrak. Čist zrak naj napolni vsako hi-šo, snaga in red naj zavladajo v vsaki hiši, pa bo v naših Gorah dosti več zdravja in morilka je- tika se bo morala korak za korakom umikati z dobro zasede- nih okopov.

Napisal sem te vrstice z na- menom, da jih bo kdo bral z za- nimanjem, in zato tudi upam, da se oglasi še kdo, ki je mojega mišljenja. Namreč mislim, da je treba ta problem reševati tu- di potem časopisja, da se vzbu- di zanimanje in se da spodbu- da onim, ki se še niso deli na delo.

V slovo pa še rečem: Vsak iz- obraženec, ki ne napravi svoje dolžnosti na polju ljudskega zdravja, ni resnično plemenit, požrtvovalen, zato pa naj mu na duši ležijo številne žrtve ne- vednosti, ker tudi no jih je mo- ralno in dejanski zakrivil, ker ni posvetil svojih moči v blagor ljudskega zdravja.

Pot je trda, včasih tudi trnje- va, plačilo pa je bogato: Zdrav in krepak narod! R. Hrast.

ŠIRITE
„Naš glas“
Mesečno družinsko revijo!
Naročilna za celo leto 16 L
Naslov:
Trieste, Casella postale 348

Znanost in umetnost

Radiofonija

II.

Oddaja elektromagnetnih valov

Kako pa nastane elektromag- netno valovanje? Glede zvočnih valov je gotovo stvar večini čit- teljev znana. Potrebno je predvsem telo, ki to valovanje povzroča. Imenujemo ga zvoči- lo. Zvočilo samo se mora tudi gibati, in sicer valuje stojno. To valovanje se razlikuje od zad- njit imenovanega postopnega valovanja po tem, da nihajo vsi deli istočasno, dasi ne vsi enako jako. Kot primer naj služi zve- neča struna na gosli ali nihan- je noža, ki smo ga z ostrim koncem zarili v mizno špranjo in potem udarili na njega pro- sti konec s prstom. Pri tem va- lovanju opažamo točke, ki sploh ne nihajo, takozvane vo- zle; pri nihajočem nožu na pr- samo eno; pri zveneti struni pa vsaj dve na koncih strune. Na- sprotno pa vidimo, da nihajo točke v sredini med dvema za- porednima vozlova izredno močno. Te točke so nihajni vr- hovi.

Število nihajev v eni sekundi pa ni pri vseh nihajočih telesih enako. Pri zveneti struni na pr- zavisi od napetosti strune, od njene dolžine in njenega pre- rezja ter od njene specifične teže. Od valujoče strune preide ni- halno gibanje na sredstvo, v ka- terem niha, ki je največkrat zrak, in se širi na vse strani kot longitudinalno zračno valova- nje. Hitrost, s katero se širi, je, kakor smo že zadnjič omenili, neodvisna od števila nihajev in za isto sredstvo vedno enaka, n. pr. za zrak 340 m na sekundo. Čim večje je število nihajev, tem krajši so valovi.

Nihajoče telo prenese lahko na zrak poljubno dolge valove. Toda vsi valovi ne učinkuje- jo na naše uho. Na manj nego 16 tresljajev na sekundo (ali kar je isto na valove, krajše od 21 m) ne reagira naše uho, in tudi za več nego 20.000 tresljajev na sekundo (za valovne dolžine nad 1½ cm) je docela neobčutljivo. Naše uho obsega torej okoli 10 oktav. V glasbi se uporabljajo le zvoki s 40 do 4000 nihajev, to- rej približno sedem oktav.

Kakor pri zvoku, tako mera- mo tudi pri elektromagnetnih valovih iskati telo «od katerega izvirajo». Tudi v tem slučaju gre za neko valovanje, ne sicer za mehanično valovanje kakor pri struni, temveč za valovanje onega nečesa, ki ga imenujemo elektriko. V skladu s sedanjimi nazori bomo v naslednjem sma- trali, da eksistira samo ena vr- sta proste elektrike, namreč ne- gativna, in da jo tvorijo elek- troni.

Tako valovanje elektrike ali, kakor lahko pravimo, elektro- nov imamo že v izmeničnem toku, ki nam daje razsvetlavo. Toda tu gre za razmeroma malo nihajev na sekundo ali kakor pravimo le za nizko frekvenco. Za naša razmišljanja pridejo v poštev valovi mnoge višje fre- kvence, ali, kar je isto, mnoge krajše valovne dolžine.

Ker pa so naprave, ki služijo v to svrhu prekompleksirane, da bi jih mogel v tem okviru pojas-

niti, se hočem omejiti na razla- go onega, kar je jedro vsem tem napravam, in kar se splošno nazivlje električni nihajni krog.

V to svrhu pa moram pred- vsem obrazložiti kondenzator in samoindukcijsko.

Ako nanesemo na izolirano kovinsko kroglo elektrone, se le-ta naelektri. Elektroni se drug drugega odbijejo in skuša- jo radi tega zavzeti čim večjo medsebojno razdaljo. Razvrstijo se po površju krogle. Čim več jih je, tem večja je napetost med njimi. Če je krogla večja, potrebujemo tudi več elek- tronov, da dosežemo enako na- petost, kajti sedaj je površina, ki jim je na razpolago, večja. Pravimo, da ima večja krogla večjo kapaciteto.

Kapaciteta poljubnega telesa se zveča, ako je v njegovi bližini dober prevodnik elektrike. Na podlagi tega pojava zgraje- me priprave za nabiranje velike množine elektrike imenujemo kondenzatorje. Navadno sta to dve kovinski plošči, ki sta loče- ni po osamilihi plasti (zraka, stekla, parafina ali kakega dru- gega osamila).

Ko gre skozi tokovodnik elek- trični tok, obdaja tokovodnik magnetno polje. Dokler je jakost toka enaka, se magnetno polje ne izpremeni. Ko pa na- stane izprememba v jakosti to- ka, se izpremeni tudi magnetno polje. Vsaka sprememba mag- netnega polja pa vzbuja s svoje strani električni tok v tokovod- niku, ki ima vedno tako smer, da nasprotuje nastajajoči spre- membi. Ako se iz kateregakoli vzroka ojači električni tok, in- ducira ta sprememba sama tok, ki se temu ojačenju upira. Ako bi se pa prvotni tok ojačil ali celo ukinil, se vzbudi tok, ki skuša ohraniti prvotni tok in je torej z njim istosmeren. Tako vzbujene toke imenujemo ekstratoke, pojav sam pa sa- moindukcija. Samoindukcija je večja ako ima tokovodnik obli- ko tuljave, in sicer je tem jačja, čim večje je število obojev in čim večji je premer istih ob do- loženi dolžini.

Tokovodnik, ki spaja plošči kondenzatorja in v katerega je vkljenjena samoindukcijska tu- ljava, je že tak električni nihan- ji krog, v katerem smo više go- rili govorili.

Iz genetičnih in tudi didaktič- nih vzrokov si hočemo izbrati nihajni krog z iskričlom, kjer je torej tokovodnik na enem me- stu pretrgan.

Ako naelektrimo kondenzator preskoči pri zadostni napetosti iskra to mesto. Prvi iskri pa sledi druga, morda še tretja in vedno isker.

Pojav si razlagamo kot valo- vanje elektrike. Za lažje razumevanje bomo vzporedno razmišljali razelek- trenje po takem krogu in giba- nje nihala.

Ko izpustimo dvignjeno nihan- lo, pada proti svoji prvotni legi in sicer z naraščajočo hitrostjo: ko je napetost kondenzatorja dosegla zadostno jakost, da pre- skoči iskra, se kondenzator raze- lektri po električnem toku na- raščajoče jakosti.

Ko je nihalo doseglo najnižjo lego, ima največjo hitrost in se radi vztrajnosti vzpenja zopet na drugi strani: električni tok ima največjo jakost, ko je ravn- no kondenzator razelektrjen, ra-

S potrjim srcem in globoko užaloščen naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je izdihnil svojo blago dušo naš iskreno ljubljani soprog, svak itd. gospod

JURIJ ČERNE

trgovec

po kratki in mučni bolezni 11. t. m. v 52. letu svoje starosti. Pogreb blagega pokojnika se bo vršil v torek, dne 13. t. m., ob 15.30, iz hiše žalosti ulica Foscolo št. 2.

TRST, dne 12. marca 1928.

Rozina, soproga.

Rodbine: Černe, Zorn, Kozem, Stepančič Plesničar in Inticari.

To velja kot direktno obvestilo.

Oblik. pagr. podjetje Nuova Impresa Corso V. E. III. 47

MALI OGLASI

POHISTVO iz trdega lesa, spalna soba, kuhinja, se prodaja. Cena zmerna. Nabre- žina št. 101, pri postaji. 280

HISNA, Slovenka, zmožna vseh hišnih del, dobra kuharica, se sprejme. Plača dobra. Predstaviti se z dobrimi spriče- vali, via Crispi 69 od 11—12 ali od 16—18. 281

PRI OBERSNEL Andreju v Divači št. 52, je na prodaj še nekoliko rabljen stroj za acetilen dva stara voza, hišna oprava, postelje, omare itd., staro in novo. Pro- da se tudi hiša z vrtno in Divači št. 13. 282

MEHANIK, šofer, išče službe. Na- slov, Zerjal, Rozzol in Valle 672 228

ŠOLA za krojenje, šivanje, vezanje. Od- pretje 15. marca. Via Lavatolo 5, Donda, Trst. 263

NADALJUJE se prodaja hišnih potreb- ščin v via Roma 21. 50% popusti. 267

LEDENICE, moderne, izdeluje Anesi, Via Donatella 53, Sv. Ivan - Trst. Iz- gotovljene v zalogi. 268

MAJHO trgovino jestvin s stanova- njem dam v najem. Naslov pri tržaškem upravnistvu. 274

UCENCA za soboslikarsko in pisar- sko obrt sprejme takoj Miro Vičič, Po- stojna 7. 271

BASICA, avtorizirana, sprejema noseče. Govori slovensko, Slavec, via Giulia 29. 218

ZDRAVNIK
D'Fran Gruder
ordinira v TRSTU
VIA S. LAZZARO 23, II. B.
(traven kavarni Roma)
od 10. in pol prdp. do 13
V NABREŽINI ordinira samo popoldne
od 14 do 18 (na lastnem domu)

ZLATARNA Albert Povh
Trst, Via Mazzini 46
kupi krole po 137
Popravlja in prodaja zlatenino.

Dr. SARDOČ
ZDROZDRAVNIK
TRST
VIA S. LAZZARO 23, II.

CARRIBA
ČISTILNI ČOKOLADNI BONBON
IZBOREN PO OKUSU. UČINKUJE Z
GOTOVOSTJO PRI OTROCIH IN ODRASLIH.
PRODAJA SE V RUDEČIH ZAVITKIH PO 50 CENT.
Kemično-tehnološki zavod „Alfa Meduana della Salute“ Cav. Raff. Oodina - Trieste.
Glavni zastopnik in založnik v Italiji in tujini: Adolfo Cecchi - Trieste Via S. Nicolo 11

PODLISTEK

V. J. KRIZANOVSKA:

Pajčevina

(36)

Roman v štirih delih
Iz ruščine prevedel I. V.

Zaupnik mu je poročal, da se mu je končno posrečilo dobiti v roke dokaz o poneverbi, o ka- teri se jima je že davno nekaj pozdevalo. Prišlo je na dan, da je general pred tremi leti zastavil Vsesvjatsko bogatemu oderuhu za dvesto tisoč rubljev, a prepis notarske listine je bil priložen pismu. Jurijevo začudenje se je hkrati izpreme- nilo v strah srd; davilo ga je spoznanje, da ga je oče na tak način osleparil in pomagal podležu in izdajalcu Leopoldu. Popadel je pismo in stekel k očetu.

Mihail Petrovič je razmotrival z baronom o podrobnostih sprejema gostov in razporedbe prvega velikega lova, ki se je imel vršiti nasled- njega dne. Ko je zagledal blede in prepadeno snovo obličje in mu videl pismo v rokah, je ne- mirno vstal.

— Bože moj! Jurij, kaj se je zgodilo? Nekaj te je razburilo.

— Zgodilo se je to, da imam končno v rokah dokaz o nizkonočnem dejanju, ki si ga zamislil sku- paj s svojo ženo in baronom za mojimi hrbtom...

— Kaj se drzneš govoriti? Ali tako govoriš z očetom? — ga je srdito prekinil general.

— Ako hočeš, da se premislim in zadobim spet spoštovanje do tebe, povej mi, s kakšno pra- vico si pred tremi leti zastavil Vsesvjatsko kijev-

skemu oderuhu Snobelju? Ali si pozabil, da si po materini oporoki upravičen uživati samo dohod- ke posestva, nikakor pa ga ne moreš zastaviti ali prodati; za mojimi hrbtom si zastavil Vsesvjatsko za tako vsoto. Prišel sem ti povedati, da nika- kor ne bom molčal o tvoji zlorabi mojega zaupa- nja, zaradi katerega se nisem hotel vmešavati v tvoje upravljanje, in da bom takoj vložil tožbo zaradi kršitve oporoke. Zahteval bom, da ti od- vzamejo izpravo Vsesvjatskega in te prisilijo, vrniti ves znesek, ki si si ga izposodil na slepar- ski način od Snobelja. Sramuj se, oče, da si se tako spozabil ter pozabil na svojo dolžnost in čast in si okradel lastnega sina, da si pomagal tujcu in sovražniku in mu kupil posestvo!

General je izpreminjal barvo in molče poslu- šal žaljive sinove obdolžitve; videlo se je, da ni pričakoval, da bo Jurij zvedel o podrobnostih klotjive denarne zadeve, h kateri ga je žena zape- ljala. Napel je vse sile, da bi se obvladal in pre- prečil prelom.

— Jurij, prisegam ti, da najpoznejše čez me- sec dni bo vse plačano, odrekam se tudi prosto- voljno upravljanju Vsesvjatskega, saj mi je tako v nadlego. Samo prosim te, ne delaj mi nobene sramote! Prvič si slabo poučen o stvari, a drugič, bodi uverjen, da se motiš, če misliš, da je Leopold kupil Dembovko s tvojim denarjem. On je podo- doval, toda nihče ti ni tega povedal, ker je znano, kako malo te zanimajo družinske zadeve.

— Da sem dobro poučen, potrjuje, evo, ta prepis notarskega akta, sklenjenega s Snobeljem; glede bajke o dedščini barona Raugvalda, pa ti rečem, da jo smatram za tako, — je zaničljivo odgovoril Jurij. — Sicer pa me ne zanima, kam ste deli meni ukradeni denar; o tem imam jaz svoje neomajno prepričanje. Toda vedite, da za- htevam popolno zadoščenje, in ker mi je bivanje

tu postalo nemogoče, se danes odpotujem. Dam vam dva tedna časa, da plačate Snobelja; po preteku tega roka vložim tožbo.

Okrenil se je in je hotel oditi, toda blede in poraženi Leopold, ki je z napetostjo prisostvoval prepiru, ga je zadržal.

— Zdaj hočeš oditi, ko veš, da pridejo čez nekaj ur naši gostje za jutrišnji lov? To bo dvig- nilo takšen prah, da ne bo konca opravljanju in spletkam. Čemu to? Meni se zdi, da moreš ure- diti zadevo z očetom tudi brez šuma in preložit- odhod za teden dni. Jaz sam ga bom nagovoril, da ti plača čim prej. Denar dobi, prisegam ti!

Jurij ga je premeril s prezirnim pogledom.

— Tako? Vi prisegate! Kaj tako dobro vam plačajo za najemnike kleti, ki so postale orožar- ne? Teden dni ne ostanem tu; toda ker tudi jaz ne maram nepotrebnih govoric, ostanem do kon- ca lova, t. j. še tri dni, a potem odidem s kakšnim primernim izgovorom. Če vi, baron, jamčite, da uredite zadevo, potem sem miren: vaši dohodki, dani so skrivnostni, niso baš neznanli!

Ko je Jurij omenil kleti in orožje, je baron prebledel. Strah in jeza sta žipela v njem, toda pri zadnjih Jurijevih besedah je zamrnil jedva stišno:

— Dovolj žalitev! Plačani boste, a potem, upam, da ne prestopite več praga moje hiše.

— Bodite mirni, jaz ne prestopim več izdajal- čevega praga, toda nadzoroval ga bom!

Mihail Petrovič je bil uničen in padel je v naslanjač, v glavi se mu je vrtilo, misli so se mu megle in obedel je ves potrt. Šum glasno zalo- putenih vrat ga je zdramil iz omedlelosti.

— Kaj počneš sedaj? S čim si moram zdaj

Baron je zamišljeno sedel opet na mizo; pri zadnjih besedah Mihaila Petroviča je vztrepetal in se vzklonil.

— Dembovko zastavim, a drugo si izposodim. Umiri se, oče, Jurija Mihajloviča bom jaz plačal, — je rekel mračno. — Ne vem, kakšen zlodej je stvar odkril pred časom; toda nič ne de, za vsako ceno se ga moram rešiti.

— Govoril je tudi o nekih kleteh in orožarni, toda nisem nič razumel! — je rekel general.

— Ah bogve kakšne neumnosti je govoril; jaz sem bil preveč zaposlen z glavnim vpraša- njem, da bi se zanimal za ostalo! Toda prosim te, oče, bodi miren, pred gosti in z ničemer ne iz- dajaj naše rodbinske nezloge; bilo bi docela nepo- trebno kazati tujcem naše zadeve, zlasti pa pred Lojzinimi sorodniki!

Potrulil se bom, toda moram reči, da se ke- sam, da sem ubogal Matildo, — je ježno mrmljal general.

Dan je prešel brez drugih nezdod. V hiši je med tem vse oživilo: prispeli so brat in dva ba- rončina bratranca, z njimi kak ducat lovcev. Nihče ni opazil prisiljenega veselja in potrvojenega brezskrbnosti gospodarjev ne mrzlične vročice, ki je gorela generala pod pudrom. Mož ji je priredil prizor, kakršnega ni doživela, odkar sta bila po- ročena.

Tudi Jurij si je prizadeval, biti prijazen, po- strekljiv in zgovoren, toda po čaju se je izgovoril z glavobolom in šel v svojo sobo. Hotel je pisati o vsem stricu, poleg tega pa mu je bil Leopold tako odvrten, da je bežal od njega.

Jurijevo pismo na Valerijana Petroviča je bilo zelo dolgo; v njem mu je podrobno opisal ju- tranji prizor in Maksimovo odkritje o delovanju informatorjev pri skrivanju orožja v Dembovki in pri kolonistih.

„OEDIPUS REX“

Najnovejšo delo Igorja Stravinskega — „Kralj Ojdis“, opera — nastopi v dveh dejanjih na besedi- lo Sofokleja, v predelavi Jeana Cocteauja in v latinskem prevodu J. Danielouja — se je pred kratkim izvajalo v dunajskem opernem gledališču. Če smemo soditi po poročilih, delo ni popolnoma prepričalo, ahi vsaj, uspeh ni odgovarjal splošnemu pričakovanju. Vendar ne more to dejstvo služiti kot pred- sodek, ker se pri tako kompliciranih duševnostih, kakor je baš Igor Stravinsky, ocena ne more omeje- vati na prvi, površni vtis, marveč mora zadobiti svojo pravo veljavo šele v pravilnem razmerju s časom in prostorom. Da je temu res tako, nam priča tudi letošnje izvajanje „Posvečenja pomladi“, ki je povzročilo naravnost nepopisno navdušenje ravno v onem Parizu ki je bil ob priliki prvega izvajanja leta 1913, škoda pravcatga gledališkega skandala. Povsem upravičeno trdi ob tej priliki E. Vuillermoz v „Candide“, da je umetnostna zgo- dovinna podobna sodnemu postopanju: razsoda prve instance je vedno zadržana, ker se vsa zadeva končno veljavno uredi komaj v pri- zivu. Proko teh okolščin pa je „Kralj Ojdis“ že sam na sebi veli- ke važnosti za splošen razvoj I. Stravinskega, ker pride z njim njegova glasbena estetika do naj- silnejšega izraza; že zategadelj je treba prenesti tozadevno sodbo v bližnjo bodočnost, ko bo mogoče bolj trezno spoznati, kakšne sado- ve je delo imelo in da li se je z njim otvorila nova doba opernega snovanja.

Stravinsky je skrajen modernist. Mogoče edini, ali vsaj, najizrazi- tejši avantgardist glasbene zgo- dovine sploh. V njegovem snovanju je mogoče izslediti vse bistvene značilnosti sodobnega umetniške- ga ustvarjanja, ki se razvija iz ne- gacije tradicije pa do ustvarjanja novih estetičnih vrednot. Umet- nost predhodne generacije je umet- nost sanjivosti in sentimentaliz- ma, ki ne nudi nikake opore psi- holozi sodobnega človeka. Nadaljnje razvijanje te še itak izčrpane u- metnosti, ki naj ustreza popolno- mestnosti in dovedlo do epigonstva in dekadentstva. Odtod potreba no- ve umetnosti, ki naj ustreza popol- nomu teženju sodobne hotenja. V tem preobrnjenju se Stravinsky skuša iztrgati iz jeklenih zakonov logične doslednosti, zato da zamo- ge ustvarjati izven razvoja svojo umetnost na podlagi, ki naj nima nikakih stikov s preteklostjo. Pri tem mu služi v prvi vrsti pojem neodvisne umetnosti (arte pura, za one, ki jim je ta izraz ljubi), to se pravi glasba bodi popolnoma svo- bodna umetnost, prosta vsakršnih asociacij iz psihologije (čustva in duševna stanja), ostalih umet- nosti (slikarstvo, literatura), ali pa celo narave (reprodukcija zunanjih dogodkov), ki naj izraža svoje zamisli s povsem samobitnimi sredstvi. Pre- nešeno na odsko glasbo bi to po- merilo, da nima biti glasba nika- kava ponazoritev dejanja, ki se na odru vrši, namreč da skuša biti povsem samosvoja, svobodna kon- strukcija, ki že sama na sebi za- hteva gotovo odsko situacijo, ka- kor to razlaga A. Casella. S tem pa se že prehaja v pojem konstruktivne glasbe. Stravinsky ne obde- luje glasbo kot zvočno ozračje, pač pa kot zvočno tvar, iz katere kleše masivne stavbe in zgradbe, zato mu melodija, ki je gola linija, ne more služiti; tudi harmonija, ki je navsezadnje tudi linija, mu ni po- trebna, ker hoče ustvarjati ritmič- ne mase, ki naj vplivajo na celo telo in ne zgolj na možgane ali srce.

To je v bistvu temeljna in ne- izpremenljiva osnova snovanja Stravinskega, ki zadobi v „Kralju Ojdisu“ svojo najpopolnejšo obliko. Če se tedaj njegovo živ- ljenje deli navadno v razdobja, se to nanaša le na iskanje izraznih sredstev, ali pa na hipno prevla- dovanje te ali one značilnosti nje- gove glasbene estetike. Tako na primer otvarja „Petruška“ (Paris, 1911.) ono takozvano rusko „raz- dobo“, ki se zaključuje z „Vaško svatbo“ (Noces villageoises, Paris, 1923.) in ki se odlikuje zato, ker se v njem zrcali prvotna in nepo- tvorjena duševnost ruskega naroda. Takoznači „Posvečenje pomla- di“ (Sacre des printemps, Paris, 1913.) prehod i mogočne, wagner- janske orkestracije skromni, moč- no okrnjeni, salonski orkester, medtem ko smemo v „Zgodbi vo- jaka“ (Histoire du soldat, Lausan- ne, 1923.) opaziti v zgradbi že vse one značilnosti, ki tvorijo okostje „Kralja Ojdisa“. Če nam je tedaj končno preiti h „Kralju Ojdisu“, si moramo biti predvsem na jas- nem z njega glavnim in bistvenim, nepočetnim pravilom: opera bodi v prvi vrsti čisto glasbena oblika, kjer naj tvori glasba svoje vredno- te neodvisno od literature oziroma teatralnega dejanja. V bistvu se s tem vrača na površje oni stoletni problem o važnosti in pomenu glasbe v opernem snovanju, vendar si je to pot znal Stravinsky izbra- ti povsem posrečeno besedilo, ki odgovarja popolnoma zahtevam njegovih umetniških teorij. Sofoklejeva tragedija je namreč že sa- ma na sebi skrajno stilizirana in borba teh razgibanih elementov je že tako silna, da se zamore odigra- ti popolnoma v notranjosti Sofoklejevih junakov, ne da bi se il-

pri tem bilo treba posluževati teatralnega razvoja in dejanja. Stra- vinsky pa je šel dlje in odkazal svojim osebam določeno mesto na odru, na katerem stojijo, razen naj- potrebnjših kretnj, popolnoma nepremično in pojejo v latinskem jeziku (prvotno bi bilo moralo biti delo uglasbeno na grškem origi- nalu, a se je to radi razumljivih težkoč moralo opustiti), tako da je poslušalec prisiljen prisostvovati neposredno tej duševni borbi, ki jo mora predvsem čutiti in ne razu- meti. Da je razlika med to prasto- lnetno tragedijo in našo moderno družbo še večja, je postavljen v or- kester hieno, salonsko oblečen pre- datatelj, ki razlaga cenjenemu ob- činstvu od časa do časa v prijet- nem, ironičnem tonu, za kaj prav za prav na odru gre, tako da ima človek vtis, kakor da prisostvuje v kaki predavalnici projekciji oka- menel. Umetovra iz one bajne do- be, ki je doba grške kulture, kate- ri je vdahnil življenje silen ustvar- jajoči duh sodobne človeške druž- be. To življenje, ki je radi stati- čne situacije iz odra popolnoma iz- ločeno, pa je prenešeno v glasbo, ki ima pri tem delo najvažnejšo ulo- go: graditi z elementi sinteze in dinamike organsko konstrukcijo z ritmičnimi masami in zvočnimi barvami. Ako bo nadaljnji razvoj operne glasbe šel v tem pravcu, potem bo „Oedipus Rex“ zadostil svojemu namenu, v drugemem slučaju bo ostal epizoda. h. š.

Prvi Evropejci na Japonskem

Leta 1541. so jadrli iz Dobra- v v Kočičino, vzdolž kitajskega o- brežja proti severu, trije portugalski trgovci. Na potu ne daleč od glavne mesta Satsumske knež- vine, Kagošima, jih je presenetil vihar in jim tresel jadrnico na su- ho. To so bili prvi Evropejci, kate- ri so stopili na do takrat Evropej- cem še nepoznano ozemlje.

Po tem slučajnem odkritju se je posrečilo Portugalcem, da so se na Japonskem trdno ustalili. Pričeli so trgovati, kar je bil njih glavni namen; obenem so pa pričeli tudi širiti krščanske nauke med Japon- cema. Tako je pripeljala leta 1549. neka portugalska trgovska ladja iz Malake v „carstvo vzhajajočega solnca“ razven blaga in trgovcev tudi prvega misijonarja v spre- mstvu Japonca, ki je bil krščen v Makao, z imenom Paulo da Santa F. Tenu. „Sedilo“ se umogo dru- gihi misijonarjev. In ko so se ti pričeli jeziku, so prodirali vedno globlje v deželo. Tudi promet med Portugalsko in Japonsko je postal vedno živahnejši.

Eden izmed japonskih knezov se je obrnil leta 1552. na portugalske- ga kralja Janeza III. s prošnjo, naj mu pošlje v pomoč 500 mož broje- čo posadko, da zavzame Liukiu v kitajskih vodah, dočim se je knez zavezal, da plača letni tribut obste- je iz bakra in medovine. Daimios (knezi) iz Firando, Bungo in A- namanguki so poslali l. 1554. po- kralju portugalske Indije, ki se je nahajal v Goa, razne darove in mu želeli obilo sreče, a leta 1585. so prišli prvi japonski odposlanci v Lisabon.

Ne samo med priprostim ljud- stvom, temveč tudi med knezi in boljšimi sloji je pridobila katoliška vera precej privržencev, toliko bolj, ker se je precej Portugalcev poro- čilo z Japonci. Glavni stan Portugalcev je bil otok Kišiu, pa tudi Nipon in notranji carstva jim je bila odprta. Posebno živah- en in nepretrgan promet se je vr- šil med portugalskimi kolonijami Macao na Kitajskem in Japonsko. Letno so izvozili Portugalcji iz Ja- ponske blaga za okroglo 300 tona zlata. Papež Gregor XIII. je izdal leta 1575. pooblastilo kralju Seba- stjanu, da ima pravico zasesti Ja- ponsko, cerkve na deželi da so pa podvržene škofu v Macau.

Ze dolgo časa so opazovali do- mači duhovni vere Sonto, kako na- galo se širi katoliška vera med do- mačini. Seveda jim to ni bilo po- godu in pričeli so hujskati in podži- gati ljudi proti Portugalcem in mi- sijonarjem. Posebno dobrodošel za nastop proti Portugalcem jim je bil sledeči dogodek: Japonski višji knez Taikosama je srečal na potu v Yeddo portugalskega škofa. Japo- nec je pričakoval, da mu bo izka- zal svoj čast s tem, da bo ustavil svoje nosilnice, izstopil in ga pri- šel pozdravit. Škof vsega tega ni napravil. Posledice so se kmalu pokazale. Taikosama, razsrjen radi škofovega vedenja in nahujskan od duhovnov, se je odločil, da iz- trebi kristjane iz Japonske. Ker je bila Japonska ravno v vojni s Ko- rejo (1593), je ukazal vsem podlož- nim knezom katoliške vere, naj se takoj odpravijo na bojišče s svo- jimi četami. Ne dolgo po tem uka- zu se je izkrcalo na Korejo pod vr- hovnim poveljstvom Agostinho 40.000 Japoncev po večini kristja- nov; na njih zastavah je bil zarisani rdeč križ. Po zavzetju Koreje je prejel Agostinho ukaz, v katerem je bilo rečeno, naj takoj okupira še Kitajsko. Toda tu jih je doletelo, kar je Taikosama pričakoval in si tudi želel. Radi neugodnega letne- ga časa, lakote in boleznj v Kitaj- ski je bila krščanska vojska skoro decimirana. Tri leta pozneje je pa pričelo splošno preganjanje krist- janov, ki je nepretrgoma trajalo štirideset let.

Prvi holandski brod je priplul na Japonsko leta 1599. Nevoščljivost in srd na Portugalce je gnala Ho-

landce tako daleč, da so v teh me- ščanskih oziroma verskih bojih po- magali oni stranki, ki je bila za iztrebljenje Portugalcev, prava- prav katoličanov iz Japonske. Da, celo tako daleč so šli, da so sveča- no izjavili, da oni niso kristjani, to pa radi tega, da bi lažje dosegli svoje trgovske cilje.

Preganjanje kristjanov se je na- daljevalo. Mučili so jih na razne načine, obešali, streljali kar v na- sah. (Tiste čase se je na polotoku Simubara utaborilo okrog 70.000 Kristjanov. Dolgo časa so jih obe- gati Japonci in se zaganjali v utr- dbe, a brez uspeha. Prišli so na po- moč Holandci s topovi in tabor je padel. Kar je bilo ujetnikov, so kratkoma pobili.) Končno je iz- dala vlada ukaz, da morajo zapu- stiti Japonsko vsi Portugalcji, le Holandci, kateri so jim nudili po- moč pri preganjanju kristjanov, so lahko ostali, toda tudi ti le pod go- tovinimi pogoji: da ne smejo priplu- ti na Japonsko letno več kot trije parniki. Ravnotako ne smejo pro- dati blaga več kot za 300.000 ta- lov. Tudi Angleži, ki so prišli na Japonsko leta 1616., so morali za- pustiti deželo.

Od tega časa dalje se ni smel u- staviti noben inozemec več na Ja- ponskem, ravnotako je bila pod smrtno kaznijo zabranjena vsaka izselitev domačina. Japonska je ra- di tega postajala vedno bolj osam- ljena; šele v sredi 19. stoletja je stopila zopet v stike z zunanjim svetom in pričeli so zopet trgo- vati.

Kako visoko so cenili Japonci Holandce, razvidimo iz poročila ruskega učenjaka pl. Krusenstern- na, ki je potoval okrog sveta in je obiskal Japonsko l. 1804. Ko so se bližali zastopniki japonske oblasti njegovim ladjam „Nadežda“, so imeli s seboj glavnega ravnatelja trgo- vske holandske kolonije M. van Doffa, njegovega tajnika, tri ho- landske kapitane in barona Probs- ta.

Najnovejše o Marsu

Važni napredki v raziskovanju Marsa. - Najnovejša ameriška me- renja temperature. - Je vegetacija na Marsu možna?

Problem Marsa t. j. vprašanje, so li dani pogoji za razvoj zemelj- skemu podobnega življenja na po- vršini našega sosedja v vesmiru, ali obstoja tako življenje in kako ugo- toviteljne znake takega življenja — de- setletja je bilo vse to torišče dolo- ma znanstveni, deloma fantastični spekulaciji. Toda te vrstice niso namenjene prej navedeni spekulaci- ji, oziroma se li namenjene le v toliko, v kolikor bomo poročali o novem, mnogo obetajočem prouče- vanju, do katerega je prišlo pred kratkim raziskovanje Marsa in raziskovanje planetov sploh.

Na dveh modernih ameriških za- vodih so se vršila v zadnjih letih o priliki, ko je prišel Mars v naj- večjo bližino naše zemlje, zanimi- va raziskovanja, merili so se žarki z zelo občutljivimi aparati, z bolo- metri ali s tako zvanimi toplotnimi stebriči. Merjenje žarkov z bolome- tri v zvezi z največjim daljnogled- dom na svetu se je vršilo v zvez- darni na Mont-Wilsonu v Kalifor- niji in so pri tem sodelovali zname- niti učenjaki Petit, Nicholson in Menzel, merjenje s pomočjo toplot- nih stebričev sta pa izvršila razis- kovavca Coblentz in Lamphard na znanem Lowell-ovem opazovališču pri Flagstaffu v Arizoni. O tem merjenju, ki se je izvršilo s po- močjo zrcalnega daljnogleda ome- njenega opazovališča v višini 2200 metrov, je poročal pred kratkim Coblentz washingtonskemu uradu.

To poročilo vsebuje važne ugo- tovitve kemično-fizikalne sestave planetovega ozračja in njegove temperature. Oba, tako zrak kakor temperatura, sta velikega pomena, kot pogoja za življenje. Glede ve- remskih razmer na Marsu poroča- jo teleskopska opazovanja zvezdo- slovcu najprej po ledenih in snež- nih množinah na tečajih — tako zvanih tečajnih kapah — po mra- kovih, ki jih povzročajo oblaki in megle in po fotografskih filterskih poskusih učenjaka Wrighta (l. 1924), da se vsekakor nahaja zrak na Marsu. Pa tudi glede sestave zraka so prišli v zadnjih letih uče- njaki s pomočjo spektroskopa do novih ugotovitev. Adams in John sta določila l. 1925. na gori Wilson, da vsebuje Marsovo ozračje kisli- ka le petinajst, vodne pare le pet od- stotkov one množine, ki se nahaja v zemeljskem zraku, medtem ko se količina dušika in ogljikove kis- line ne da točno ugotoviti.

Kako je pa s temperaturo? Pred- vsem moramo misliti na različno dolgotrajnih časov, ki na Marsu se enkrat tako dolgo trajajo kakor na zemlji. Mars namreč rabi 687 dni, da se zavrti okoli solnca, kar znaša skoraj dve zemeljski leti. Iz tega sledi, da je ob času kresa na Marsu jakost vpadajočih solčnih žarkov pol leta večja kakor pri nas na ravniku. Marsov zrak učinku- je slično kakor naš zemeljski zrak in temu učinku pravijo vremeno- slovcu: rastlinjaški učinek: kratko, valasto dnevno žarenje prihaja brez vsake ovire do površine, po- moči odbijajoče se dolgovolne, gorkotno izžarenje je zadržano, radi česar temperatura raste. Kaj takega ne opažamo ne pri luni ne pri Merkurju, ki nimata nobenega ozračja, medtem ko je nasprotno pri Veneri in pri Jupitru izredno debela oblachna plast za solčne žarke popolnoma neprodna.

Dostoj je po navadi prevladova- lo mnenje, da se drži temperatura na Marsu vedno pod ničlo in da te ničle nikdar ne prekorači navz- gor. To mnenje je sedaj Coblentz- ovo merjenje ovrglo. Coblentz je ugotovil precej nepričakovano precejšnjo gorkoto, kar naj poka- žejo nekatere številke: povprečna temperatura v poznem poletju v obmuru južnega tečaja vzdolž po- dnevnice 0 stopenj, južni zmrni pas + 15 stopenj, srednja planeta + 25 stopenj, severni zmrni pas + 10 stopenj, območje severnega tečaja pa — 30 stopenj, na tečajni- kaj celo do — 70 stopenj. To se- veda opoldne. Pri solnčnem vzhodu ali zapadu gre temperatura na- vadno pod ničlo in povzroči zelo mrzle noči. Na vsak način znaša temperatura na proti solncu obr- njeni obli mnogo nad ničlo.

Novi čudežni termometer, s ka- terim je meril zvezdoznanec toplot- no petdeset milijonov milj oddalje- nega sosedja zemlje, hočemo tu le na kratko očitati. Naslanja se na gorkotno električno načelo, na to- namreč, da proizvaja primerna skupina visumskih in platinskih paličic pod vplivom gorkote elek- trični tok, ki se da meriti z občut- livim galvanometrom in po kate- rem je izračuna neposredno količi- na gorkote, ki je povzročila dotični tok. Vse ta aparat, izdelan v naj- manjši obliki, se postavi v žarišče astronomskega daljnogleda. V naj- ugodnejšem slučaju je bila Marso- va plošča v daljnogledu 2,4 mm ve- lika, gorkoto — sprejemnik novega gorkotnega stebriča — je zamogel dočim, velikim približno deset od- stotkov premera in en odstotek po- vršine planeta, preiskati toplotno.

Ali nudi Mars možnost za življe- nje? Ako premetamo moderna o- pazovanja, bi skoraj pritrtili te- mu vprašanju. Seveda kažejo ra- dio-metrijska merjenja tudi, da po- stavljajo Marsovo podnebje vse dru- gačne zahteve, kakor pa naše po- nebje na zemlji. Na drugi strani je tudi pri nas mnogo organizmov, ki lahko prenašajo hipno izpreme- bo temperature po noči pod ničlo. Na vsak način se pa dandanes z vso pravico odklanja razlaga „ka- nalov“ v smislu raziskovalcev, ka- kor Schiaparelli, Lowell in drugi, ki so videli v teh geometričnih pri- vilih in rednih pojavih na površni znake animaličnega življenja. Po novejših preiskovanjih, ki so jih izvršili Kūhl in drugi, so to čis- lo optični fiziološki pojavi. Tudi njihova, vedno menjajoča se vid- ljivost ob raznih letnih časih se je razložila in pojasnila na verjeten način.

Kmalu bo torej „fantazija o Mar- su“ popolnoma izginila. Treznejša doba je postavila nekaj drugega na njeno mesto: nov način merje- nja. Ne nekaj se bomo pa lahko vedno spominjali, in tega se je pred kratkim dotaknil eden izmed voditeljev novodobnega razisko- vanja, profesor Henry Morris Rus- sel, da je že poskus, rešiti vpra- šanje obljudenosti na petdeset milijonov milj oddaljenem plane- tu na podlagi tako revnih opa- zovanj, ki so nam tako omogočili naši dosedanj instrumenti in apa- rati, v vsakem oziru obudovanja vredna skušnja konstruktivnega človeškega duha.

Po B.

RAZNE ZANIMIVOSTI

Stranski prostori v faraonski grobnici

Carter, ki vodi izkopavanja pri grobu faraona Tutankamena, je priobčil poročilo o nade- ljevanju dela od konca septem- bra 1927. dalje. V tem času se je izpraznil tretji in četrti pro- stor grobnice. V tretji sobani so se dobili sledeči predmeti: osem- najst čolnov (umrli so se izro- čili za njegovo posmrtno pot- vzorci čolnov, da niso bili odvis- ni od nebeških mornarjev pri potovanjih v onostranstvi), več krasnih kipov, krsta s štirimi oddelki za faraonovo črevo, ki se je pri mumificiranju pokoj- niku odvzelo in posebej shrani- lo. Okrog te krste stoje štiri bo- ginje, ki morajo čuvati črevo. Te boginje so menda najlepše delo egiptovske umetnosti. Kr- sta sama je iz alabastra, pol- prozorna in sloni na zlatem pod- stavku. V notranjosti krste so štiri male zlate krste, popolne ponaredbe velike krste, ki je hranila faraonovo mumijo. V četrti sobani so se dobili razni predmeti: postelje, stoli, mize, ladvice, koši, posode, vrči, oro- žje, igrače vse to precej v neredu, kar kaže, da so nekoč obiskali grobnico tatovi. V tej sobani so bila spravljena tudi hranila in jedi, nadalje vino in olje, name- njeno mrtvemu faraonu.

Čudak

Vedno so živel ljudje, ki so zbirali najrazličnejše predmete. Ta nabira metulje, drugi zna- me, tretjega vesele starci, četr- ti je zadržan v svojo kras- no zbirko gumbov. V Los An- gelesu v Kaliforniji pa živi mož, ki zbira — poljube. Ni to mogo- če kak lep mladenič, ki leta od cvetke do cvetke in se oamlja s poljubi, e, je to postaven mož.

majhen, čokat in vse prej ko lep. Dobljene poljube pa zbira ta originalni možicel v spomin- sko knjigo. V tej knjigi je vse polno poljubov znamenitih o- seb, posebno filmskih (igralk, saj je v bližini Los Angelesa kraj Hollywood, kjer žive vse svetovno znane filmske igralk. Kako pa spravi mož poljube v knjigo? Nič lažjega. Mož stopi k igralki, od katere bi rad dobil poljub, pokaže ji spominsko knjigo, odpre novo stran, potre- se po šepu vate nekaj rdečega praška, prosi igralko, naj pri- tisne poljub na vato, ki se po- tem pritiska na stran v knjigo. In tako je zaznamoval rdeči prašek igralkin poljub. Pod tem rdečim znamenjem se nato igral- ka podpiše in ves srečen se po- slovi od nje nabiralec. Kakor največji zaklad hrani ta čudak svojo spominsko knjigo in je nanjo zelo ponosen. Najslavnej- ša imena so podpisana in polju- bi svetovnoznanih igralk se vr- ste, na vsaki strani eden.

Mednarodna ekspedicija na tečaj.

Mednarodna študijska družba za raziskovanje severnega tečaja bo zborovala dne 17. junija v Leni- ngradu. Tega zborovanja se bo ude- ležilo devetnajst držav med temi sovjetska unija, Japonska, Zedi- njene države Severne Amerike, Nemčija, Švedska, Norveška, Ita- lija, Belgija, Španija, Argentina, Anglija, Francija, Finska, Poljs- ka, Estonija in še par drugih. Po zborovanju odpotujejo zboro- valci v Murmansk in Aleksan- drovsk, da pregledajo prostor, do- ločen za balonske polete.

Tržaška posojilnica in hranilnica

registrovana zadruga z omeji. poročilom
uredjuje v lastni hiši
Via Torre bianca 19, I.
Telefon št. 25-67.

Sprejema navadne hranil. vloge na knjižice, vloge na tek. račun in vloge na čekovni promet in jih obrestuje

po 4 %

Veče in stalne vloge po dogovoru. Sprejema „DINARJE“ na tek. račun in jih obrestuje po dogovoru. Davek od vlog plačuje zavod sam. - Daje posojila na knjižice, menice, zastave in osebne kredite. - Obrestna mera po dogovoru.

Na razpolago varnostne celice (sale)

Uradne ure za skranke od 8:30 do 15 in od 16 do 18.

Ob nedeljah je urad zaprt.

Širite „EDINOST“

Proti

TRAKULJI

Ugledni zdravniki priporočajo že več let in predpisujejo kot SREDSTVO Z GO- TOVINI IN TAKOJSNIM UČINKOM

TENIFUGO VIOLANI

ki ga izdeluje kemik-lekarnar

G. VIOLANI v Milanu

PLUGI, glasovite to- hardt (zaščitni znak divja svinja) posebi za naše zemlje.

Opremljeni s kolesi, premenljivim temežem in ključem:

Št. 6 teža 63 kg cena L 360.—; Št. 7 teža 78 kg cena L 420.—; Št. 8 teža 86 kg cena L 450.—; Št. 10 teža 102 kg cena L 580.—; Št. 14 teža 154 kg cena L 820.— „Bachus“ majhen plug na eno kolo za vinograd teža 38 kg cena L 260.— Plugi za holme, gibljivi, za obdelavo je spodnjih plasti zemlje, težki za globoko oranje itd.

Plugi čehoslovških tovarn:

Št. 5 teža 70 kg cena L 310.—; Št. 7 teža 84 kg cena L 340.—; Št. 8 teža 94 kg cena L 390.—; Št. 10 teža 125 kg cena L 500.—

Kultivatorji na kolesa s 7 klenimi r., 150 kg, cena L 320.—.

Stroji za osipanje krompirja in koruze brane lahke in težke na 2 ali 3 dele; domače in inozemske po naj ugodnejšim pogoj.

Sezalke za gnojnice iz litga železa, cev Mannesmann 83 mm, dolge 3-4 m, težke 65 kg, zalajčane v vsakem pogledu za L 300 do L 350.

Nabavljajo se vsakovrstni stroji. — Brezplačni proračuni.

Ing. Righi & M. Vidovich

Trst (13) Piazza Goldoni 10

272

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

PODRUŽNICA V TRSTU

Glavica in reserve Dinarijev 60.000.000.—. - Telef. 5-10. 22-69

Obrestuje vloge na vložnih knjižicah po 4 1/2 %, na tekočih računih najpovoljnejše vezane vloge in po dogovoru. - Prejema DINARJE na tek. račun in jih obrestuje po dogovoru. Izvršuje vse v bančno stroko spadajoče posle.

PODRUŽNICE: Gorica, Brežice, Celje, Črnomelj, Kranj, Maribor, Metković, Novi Sad, Novo mesto, Pula, Rečka, Sarajevo, Slovenj Gradec, Split. - Sezonska eks- portirna: Rodaska Sialina.

Najprikladnejša zveza z Jugoslavijo.

Blagajna je odprta od 9/2 - 12 1/2 in od 14 1/2 - 16

MOČ PRETEKLOSTI

Roman v treh delih

Spisala V. J. Krizanovska.

iz ruščine prevedel IVAN VOJK.

Cena L 6.—. po pošti priporočeno L 7-40. V inozemstvo L 8-60 proti v naprej poslanemu znesku. Roman je iz- dal za založila Tiskarna Edinost. - Prodaje: Tiskarna Edinost v Trstu, Via S. Francesco 20/1. - Knjižarna J. Štoka, Via Milano 37 v Trstu. - Nar. Knjižarna, Gorica, Carducci 7. - Katoliška knjižarna, Gorica, Carducci 4. Kraigher Josip, Postojna.

Vezane v originalne platnice (cena L 10) se dobi v knjigarni STOKA.

Tiskarna Edinost v Trstu

Izvršuje vsa tiskarska dela v najmodernejem stilu kakor tudi v večbarvnem tisku. Razpolaga z najmodernejšimi stroji, črkami, Linotype, stereotyplo tar rotacijskim strojem. Vsa naročila se izvršujejo točno in po zmernih cenah.

Ul. S. Francesco d'Assisi 20